პარადიზული მონები

ორმოქმედებიანი პიესა

მოქმედი პირები:

ნერონი
აგრიპინა
ოთონი
ცეზარი
ხუიდი

ლეარქე
ოქტავია
აქტე
შადასი

პირველი რომაელი
მეორე რომაელი
მესამე რომაელი
პირველი ჟანდარმი
მეორე ჟანდარმი
დიდებულები

მკრთალად განათებული სცენა. სიღრმეში მოჩანან კონტურები, რომლებიც [illegible] იმპერატორის [illegible]. [illegible] მაღლა წინააღმდეგობასავით ეფინება [illegible]. მარჯვნივ და მარცხნივ ერთმანეთთან ჩაწყობილი სვეტები [illegible] მოპირდაპირე კედლებთან. შუაში ოდნავ ამაღლებული პატარა მოედანი. იქით — [illegible] ხვეული კიბე, რომლის ბოლო სიბნელეში იკარგება. რომის მიწურია, გვიან-შემოდგომის მიდამოები. მეორე ხნის შემდეგ ყოველივე მიწყნარდება. სიბნელიდან გამოდის პირველი რომაელი. თითოეულ ნაწილში ხაზგასმული სიამაყე და ძლიერება გამოსჭვივის. რომელსაც უიმედოდ [illegible] მიაგლეჯს თვალს. [illegible] ხვეტებს ეჯახება. სცენის მარცხენა კუთხეში ორი რომაელი სხედს. [illegible], მშვენიერი სახით.

1.

პირველი რომაელი. მოგესალმებით, ღამე მშვიდობის.
მეორე რომაელი. ღამე მშვიდობის.
მესამე რომაელი. ღამე მშვიდობის.

მეორე რომაელი ოდნავ შეკრთება. ხუმად მიუახლოვდებიან ერთმანეთს. მეორე რომაელი ირგვლივ შეშინებული იმზირება და ყოველ გაფაჩუნებაზე ცახცახებს. მესამე რომაელს სახეზე მკაცრი გამომეტყველება აღბეჭდვია. ლაპარაკობს ყრუ, იუმალო ხმით.

პირველი რომაელი. ვიფიქრე, გულს მაინც გადავაყოლებ, ვინმეს მაინც გავესაუბრები მეთქი. სუყველა სახლში გამოკეტილა. შეშინდება თუ არა, კაცის ჭაჭანება არ არის ქუჩაში.
მეორე რომაელი. ჰო.
პირველი რომაელი. რა მშვენიერი საღამოა.
მესამე რომაელი. (ცალდიდ, ცივი ხმით) გეტყობათ, ახლახანს მობრუნდით.
პირველი რომაელი. ერთი კვირაა... (მცირე პაუზის შემდეგ) ერთი კვირაა ვენოსავ მშობლიურ, სუფთა ჰაერს, ერთი კვირაა გავყურებ ნაცნობ მოედნებსა და ტაძრებს, ნაცნობ ქუჩებს... ვგრძნობ, თუ რა მშვიდად და აუღელვებლად მიმოიქცევა ძარღვებში წლობით გამძღვრებული, გაყინული სისხლი. ვგრძნობ, როგორ მემატება ძალა, როცა კაპიტოლიუმის თავზე დიდი, წითელი მზე გადმოანათებს. რომის ქუჩებში სინათლე ეაილვრება, სითბო და შვენიერება ღაილერება.
მესამე რომაელი. ეჰ, ჯარისკაცო, რა ადვილია ლაპარაკი.
პირველი რომაელი. მართალი გითხრათ, ძალიან მომენატრა... უბრალო ქვაც კი მომენატრა, რომის ქუჩების სუნი რომ ასდის. დღისით მძინავს — ჭრიჭინებს ვიმუშებ, ღამღამობით კი ვსეირნობ ხოლმე.
მესამე რომაელი. (ამოიხვნეშებს) რომის მზე თანდათან ქვეინება.
მეორე რომაელი. ჩუმად, არავინ გვითვალთვალებდეს.

პაუზა. ერთმანეთს გამომცდელად ზვერავენ.

პირველი რომაელი. მეგონა, აზიის შორეული ტრამალებიდან მობრუნებულ რომაელ მეომარს უფრო მეტი პატივითა და სიყვარულით შეხვდებოდნენ. შეხედეთ, ეს მკლავი (მოიხსნის მანტიას) რომის დიდებასა და თავისუფლებას შევწირე. უდაბნოს ცხელ, ყვითელ მტვერში აიზიდა ჩემი სისხლი და ოფლი. სიკვდილის თვალებში ჩავყურებდი, როგორც დიდი ხნის მოყირჭებულ საყვარელს, ცეცხლზე მეძინა, მღუღარე, გა-

ვარვარებულ მიწაზე მეძინა, ქვეწარმავლები და ჯოჯოები მიწამღვრენენ სხეულს. მაინც გადავრჩი, მაინც დავუბრუნე რომაელებს ძველი დიდება, აზიის თვალისმომჭრელი სიმდიდრე და უმშვენიერესი ქალები.

პაუზა.

ქუჩაში რომ გამოვდივარ, ხალხი გამირბის. ჩემი ეშინიათ. თვალს ვერ მისწორებენ. რა დავაშავე...

მესამე რომაელი. რომი ახლა არსებობს. თავს იტყუებთ, ერთმანეთს ატყუებთ. ირგვლივ შიში, გაურკვევლობა და უწესრიგობა სუფევს.

მეორე რომაელი. (მესამე რომაელს, ხმადაბლა) ფრთხილად... საშიშია მორჩილება... მორჩილება სასახლეს ყოველთვის კმაყოფილებას ანიჭებს.

პაუზა. პირველი რომაელი ერთხანს გაოგნებული დგას. ხმა ვერ ამოუღია.

პირველი რომაელი. მე მიკვირს, რომ ასე უცებ და მოულოდნელად დაუმდა თქვენი ბაგე, დაძაბუნდა თქვენი მკლავი. რომის ქუჩები წყვდიადმა და მარტოობამ შთანთქა. აღარ გაისმის მძლავრი, გაბედული სიმღერები, სისხლს რომ აღელვებს, ძარღვებს რომ ათრთოლებს და თავდავიწყებისაკენ, უსაზღვრო, დაუმორჩილებელი თავდავიწყებისაკენ გიბიძგებს.

შემობრუნდება, ხელს მაღლა აღმართავს.

ნუთუ ეს თქვენ ხართ, კაპიტოლიუმის წინ უზარმაზარ ხროვად შეყრილნი გაშმაგებით, კბილთა ღრჭიალით რომ გაჰყვიროდით: „ომი იწყება", „ომი იწყება". იარაღს აჟღარუნებდით, ერთმანეთს ეხვეოდით, ოფლში გახვითქულ ცხენებს სადავეებს ძლივს უჭერდით. „დიდება და დღეგრძელობა ცეზარს", „დიდება და დღეგრძელობა ცეზარს", „ომი იწყება" — ეს ხმა ახლაც ყურში ჩამწივის, მთრგუნავს, როგორც ზურგიდან ნასროლი ისარი. თქვენი ფართოდ გახელილი, აღტაცებული თვალებიც მახსოვს. შვილებს რომ ჰკოცნიდით, ცოლსა და დედას რომ ჰკოცნიდით... ნუთუ ეს თქვენ ხართ, საჩქაროდ რომ მოითხოვეთ ომის გამოცხადება, ქუჩებში გამოეფინეთ, აივნებზე დიდი, სისხლისფერი ალმები დაჰკიდეთ. მე მაშინ მეძინა. სახლიდან თავზარდაცემული გამოვვარდი, თვალებს უაზროდ ვაცეცებდი, ვიღაცამ ხელში ფარი და შუბი მომაჩეჩა, თავზე მუზარადი დამახურა. მეც ძალაუნებურად შევუერთდი ამბობოქრებულ, მოზღვავებულ ბრბოს. მეც ავიტაცე ხმამაღალი, გულისშემძვრელი ძახილი: „დიდება და დღეგრძელობა ცეზარს".

მეორე რომაელი წყნარად, თვალისდაუხამხამებლად მიაჩერდება სცენის სიღრმეში გამეფებულ სიბნელეს. უფრო მოხრილი წელში, უფრო დაღვრემილი ჩანს.

მესამე რომაელი. მახსოვს, როგორ არ მახსოვს.

სცენას შეუმჩნევლად გადაკვეთს ორი ლანდი. შორიდან მოისმის გაურკვეველი ხმები, რომელიც მალე მიწყნარდება.

პირველი რომაელი. სანამდე უნდა გაგრძელდეს ასე, სანამ უნდა ვცხოვრობდეთ შიშში, სიბნელეში, სიძულვილში...

მეორე რომაელი. ჩუმად...

პაუზა.

მესამე რომაელი. ჩვენ ვინ გვეკითხება ომის დაწყებას. ჩვენ ქვევრში ვზივართ, ამაზრზენ, სულისშემხუთველ ქვევრში. როცა მაღლიდან სუნთქვაშეკრულებს ძლიერი და გამყინავი ხმა ჩამოგვძახებს: „ომი იწყება". ჩვენ თვალებს ვახელთ, სიხარულის ცრემლები გადაივლის ჩვენს სახეზე და ათრთოლებული ხმით ვღუღუნებთ: „ომი იწყება", „ომი იწყება". ჩვენი გონება დაბინდულია, მზერა ჩამქრალი, ბუნდოვანი და როგორც ბრმები უფსკრულისკენ, ხელჩაკიდებულნი მივიწევთ ომისკენ.

მეორე პაუზა. სასოწარკვეთით.

ჩვენ ვინ გვეკითხება ომის დაწყებას.

მეორე რომაელი. ჩუმად, სიბნელიდან ათასი თვალი შემოგვყურებს.

2.

ხანგრძლივი დუმილი. სიღრმიდან მოისმის ყრუ, ბლაგვი ხმა, რომელიც თანდათან ახლოვდება. საპირისპირო მხრიდან შემოდის ორი ჟანდარმი.

პირველი ჟანდარმი. (ფეხს ფეხზე შემოჰკრავს) აჰ, გასაგებია. შუაღამისას...

მეორე ჟანდარმი. აქ რას აკეთებთ?

მეორე რომაელი სასოწარკვეთილად მოიბღუნძება.

პირველი ჟანდარმი. გეკითხებით: შუაღამისაა, აქ, ამ ბნელ და მიყრუებულ ქუჩაში რას აკეთებთ.

მესამე რომაელი. არაფერს. უბრალოდ ვდგავართ, ვსაუბრობთ.
მეორე ჟანდარმი. აკრძალულია.
პირველი რომაელი. რა უფლება გაქვთ!
პირველი ჟანდარმი. (ახლოს მივა და შეათვალიერებს) ჯარისკაცო, ჟანდარმებს ცოტა წესიერად ელაპარაკე. (შემობრუნდება. ირონიულად) გესმით, რა უფლება მაქვს.

მეორე პაუზა.

შუაღამეა, რომის კეთილ და პატიოსან მოქალაქეებს უკვე სძინავთ.

მეორე ჟანდარმი. თქვენ კი ძილს უფრთხიხართ.
პირველი ჟანდარმი. (ხელს აუქნევს) აჰ, შუაღამეა, გესმით?
მეორე რომაელი. ახლავე წავალთ...
პირველი ჟანდარმი. ეს მესმის.

შიშისაგან აკანკალებულ მეორე რომაელს პანღურს ამოჰკრავს.

წადი!

მეორე რომაელი ძუნძულით გარბის.

დაიშალეთ!
პირველი რომაელი. მე მგონი ყველას აქვს უფლება, ჩაისუნთქოს საღამოს გრილი ჰაერი.
პირველი ჟანდარმი. მე წესრიგს ვიცავ.
მეორე ჟანდარმი. ჩვენ წესრიგს ვიცავთ.
პირველი ჟანდარმი. (ხელს აუქნევს) აჰ, იქნებ სხვა რამ აზრები გიტრიალებთ თავში, სხვა რამ ფიქრები... მე არ დავუშვებ, რომ სუყველამ ასე იფიქროს, როგორც მოეპრიანება და იმაზე იფიქროს, რაც მოეპრიანება. მე სახელმწიფოს ვემსახურები.
პირველი რომაელი. გიცნობ, ვინც ხარ, წესრიგის დამცველი ავაზაკო, გარყვნილი...
პირველი ჟანდარმი. აჰ.
პირველი რომაელი. ნერონა, რომელიც უსინდისოდ ატყუებს საკუთარ თავსაც, ცეზარსაც და პატიოსან რომაელ მოქალაქეებსაც.
მეორე ჟანდარმი. უფრთხილდი!
პირველი ჟანდარმი. აჰ, მოაყუჩე.

მეორე ჟანდარმი ეძგერება პირველ რომაელს, ხელს გადაუგრეხს და მიწაზე

დასცემს. ბნელდება. უცებ კაშკაშა სინათლეზე გამოჩნდება ნერონი. მოურიდებლად ფაცუცებს, ხელებს მაღლა აღაპყრობს, იცინის.

3.

ნერონი. მე, რომის იმპერატორი, საზეიმო ფიცს ვდებ საკუთარი თავის წინაშე...

ქანდაკებები აცოცხლდებიან. ნერონი მოიხრება წელში. ღრმად ამოისუნთქავს — ერთხელ, ორჯერ, სამჯერ... მეორე პაუზის შემდეგ ფიქრიანი, მწუხარე ხმით.

ეს მოხდა დიდი, დიდი ხნის წინ. მაშინ ჩვენ სუფთა, პურივით სუფთა და უცოდველი ბავშვები ვიყავით... სასახლის ხეივანში სეირნობისას აყვავებული ვაშლის ხის ქვეშ დამინახე: ფერწასული, აკანკალებული. მე გითხარი, რომ ჩემსკენ ვიღაც მოდის, შეუბრალებელი, უხეში ნაბიჯებით. მოდის, მოდის, მთელი სიცოცხლე მოდის... შენ გაიცინე, ხმამაღლა, მოურიდებლად. თვალებში ჩამხედე და შეკრთი. მე ახლაც თვალწინ მიდგას შენი სახე. ერთმანეთს გადავეხვიეთ და ავტირდით. მაშინ პირველად ვიტირე: პირველად და უკანასკნელად. მერე შემძულდი. შემძულდი იმიტომ, რომ შენ იყავი ერთადერთი მოწმე ჩემი უმწეობის, ჩემი დამარცხების, ჩემი ტანჯვის...

პაუზა.

ეს მოხდა დიდი, დიდი ხნის წინ. და სწორედ ახლა, ამ წუთებში ვგრძნობ, რომ ის „ვიღაც" მოვიდა. დაურიდებლად შემოაღო კარები, კიდევ ერთხელ ჩამხედა თვალებში, კიდევ ერთხელ მომიჭირა აკანკალებულ გულზე თავისი მახვილი, გაყინული თითები.

პაუზა.

მე უკვე ცხადად და გარკვევით ვხედავ მის ყოველ მოძრაობას, მის ყოველ სუნთქვას...

გაფითრებული სახით მიეყრდნობა სვეტს.

მოდის, მოდის, შეუბრალებელი, უხეში ნაბიჯებით...

4.

მარჯვენა გასასვლელიდან ფეხაკრეფით შემოდის ოთონი.

ნერონი. (ჩახლეჩილი, ბოროტი ხმით) რა მოხდა?
ოთონი. არაფერი. სასახლე მოვათვალიერე. ჯარისკაცებს გამოველაპარაკე.
ნერონი. ხომ სიმშვიდეა?!
ოთონი. ჯერჯერობით. დედოფალი თავის ოთახში ჩაიკეტა. არავის არ იღებს. დიდებულები შეშფოთებული სახით დაეხეტებიან სასახლის კიბეებზე, ეშინიათ და უნდობლობით შეჰყურებენ ერთმანეთს.
ნერონი. ყველაზე უფრო საშიში ახლა დედაჩემია.
ოთონი. ჰო.
ნერონი. გული მეტყვის, შავად გადათეთრებულ სახეზე ცრემლის ცვარი, უგრძნობელი წვეთი რომ უბზინავს. თითქოს თვალებიც ჩაღამებია, მაგრამ შიგნით სიღრმეში, სიძულვილის შხამიანი მცენარე იდგამს ფესვებს.
ოთონი. დროა, თავიდან მოვიცილოთ.
ნერონი. (ჩუმად, სასოწარკვეთით) მე მისი მეშინია.
ოთონი. იქნებ სადმე შორს, მიყრუებულ ადგილას განმარტოვდეს. მგლოვიარე დედას ასე შეშვენის.
ნერონი. არა, ჯერ აქ არის საჭირო. უფრო სწორად, მეღისწერას ასე სჭირდება. იგი უნდა დამარცხდეს. დამარცხდეს ერთხელ და სამუდამოდ. ცოცხალი აგრიპინა ყველგან და ყოველთვის საშიშია, გინდ სამგლოვიარო ძაძებში მოსილი, ხმამაღლა რომ დასტირის საყვარელ პირმშოს, გინდ ნახატებიანი წიგნის თვალიერებისას.
ოთონი. ამ შიშმა შეიძლება დაღუპვამდე მიგვიყვანოს.
ნერონი. მე უკვე ვიცი, რა გავაკეთო. ჩემს ხელშია იარაღი, რომელიც ამქვეყნად ყველას და ყველაფერს ამარცხებს. მწარე, დაუნდობელი იარაღი.
ოთონი. (მცირე პაუზის შემდეგ) ნერონ, მე მჯერა შენი, მჯერა და ამიტომაც გემორჩილები. ასე მგონია, თუ ოდესმე რამეში ეჭვი შემეპარა, განწირული ვარ, განწირული ვარ, რადგან ჩვენს მარადიულ და აუხსნელ თამაშში ყველაზე ძნელი როლის ბოლომდე მიყვანაა.

დუმილი.

ნერონ, დღეს მინდა გულწრფელი ვიყო, ჩემ თავს ამის უფლებას ვაძლევ. მინდა, ბუნდოვნად მაინც დავინახო ის გზა, ის მცირე, მოწყალე შუქი, საითკენაც ასე თავაწყვეტით, გაშმაგებით მივიჭრით.
ნერონი. მე გისმენ.
ოთონი. შენ შეიცვალე, ნერონ. ვგრძნობ, რომ ერთმანეთს დავშორდით, ერთმანეთის აღარ გვჯერა. დამიბრუნე ის ძველი, ნამდვილი ნერონი და მე შემიძლია დამშვიდებული ვიყო. მე მისი მონა ვარ. მე მას ვემსახურები.

ნერონი. იმ ნერონს ვერასოდეს დაიბრუნებ, ვერასოდეს დაემორჩილები.
ოთონი. მე მბრძანებელი მჭირდება, ძლიერი მბრძანებელი, ბრძანება მჭირდება და იმის შეგნება, რომ ეს ბრძანება აუცილებლად უნდა შესრულდეს... სხვანაირად ცხოვრება არ შემიძლია... მე იარაღი ვარ, რომელსაც მთრთოლვარე, ღონიერი მაჯა საითაც სურს, იქით გასტყორცნის.
ნერონი. ჩვენ ერთმანეთს ვჭირდებით, ოთონ. მნიშვნელობა არა აქვს ვინ ვისი მბრძანებელია, ვინ ვისი ყურმოჭრილი მონაა. ჩვენ უფრო დიდ და დაუძლეველ არსებას ვებრძვით. ეს არსება ჩვენი სულია და გვინდა თუ არ გვინდა ბოლომდე, უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე უნდა გავუძლოთ ან უთანასწორო, გამანადგურებელ ბრძოლას.

ხელს ნაზიარად უალერსებს. ოთონი უკან იხევს.

მისმინე, ოთონ...

მცირე პაუზა.

ყველაფერი მომბეზრდა, ყველაფერი მეზიზღება... მეზიზღება სასახლის სვეტებთან ქვეწარმავალივით გაღურსული კარისკაცები. დიდებულნი, მდაბიონი, სულერთია, ყველა მეზიზღება. თითქო ერთ ბინძურ ქურაში გამოუწრთიათ. პატარა, საცოდავი ტიკინები. ყველაფერს იწმუნებენ, ყველაფერს დაგიჯერებენ, თუ ოდნავ ძალას დაატან, ოღონდ ცოტა ხნით მაინც გაიგრძელონ სიცოცხლე, ცოტა ხნით მაინც ისუნთქონ დამპალი, გახრწნილი ჰაერი.

დუმილი. ნერონი ერთ-ერთ სვეტს მიეყრდნობა და მთელი ტანით ცახცახებს.

მარტო დამტოვე...
ოთონი. ნერონ... (გაურკვეველ პოზაში რჩება)
ნერონი. დამტოვე მეთქი...

ოთონი გადის.

5.

პირველი რომაელი, რომელიც მთელი წინა სცენის განმავლობაში სვეტებსაა ამოფარებული, ნელა, გაუბედავად გამოვა სცენაზე.

ნერონი. (უცებ შემოტრიალდება) აქ საიდან გაჩნდი...
პირველი რომაელი. იმპერატორო, უნდა მომისმინოთ! (ხმაში თანდათან სიმტკიცე ემატება)

ნერონი. (ზიზღით) წყალობას ითხოვ? რომელი ორდენი უფრო დაამშვენებს შენს ამაყ და განიერ მკერდს? რამდენი სესტერცია აავსებს შენს მიწასთან გასწორებულ, განძარცვულ ოჯახს?
პირველი რომაელი. არა. ჯარისკაცები წყალობას არ ითხოვენ, იმპერატორო!
ნერონი. (ცივი, გამსჭვალავი თვალებით აკვირდება, თავიდან ფეხებამდე ათვალიერებს. გამომეტყველება ეცვლება, თითქოს დამცინავად ილიმის) მომწონს, ღირსეული პასუხია.
პირველი რომაელი. სხვა დარდი მიღრღნის სულს. აუტანელი ტვირთივით მაწვება.
ნერონი. შეგიძლია ბოლომდე თქვა შენი სათქმელი.
პირველი რომაელი. რომი იღუპება.
ნერონი. (შეკრთება) რაო?
პირველი რომაელი. რომი იღუპება. სისხლში და უსამართლობაში იხრჩობა. იმპერიის აღსასრული მოახლოებულია, თუ ასე გაგრძელდა.
ნერონი. (უკიდურესად დაძაბული). მერე?
პირველი რომაელი. მირჩევნია მოვკვდე; მირჩევნია თვალები დამითხარონ, გული ამომგლიჯონ, ვიდრე უსამართლობისა და გარყვნილების ამაზრზენ ჭაობში დავფორთხავდე... მე ჯარისკაცი ვარ და ხშირად მინახავს, რა გამწარებით ურტყამენ ერთმანეთს ტყვეები. ტყვეები, რომლებიც რამდენიმე საათის წინ ერთმანეთის მხარდამხარ იბრძოდნენ, ზუზუნით გამოქროლილ ისარს ერთმანეთის გადასარჩენად საკუთარ მკერდს უშვერდნენ.
ნერონი. (ხმა უწყდება, თვალები უცნაურად უელავს) საინტერესოდ მსჯელობ, გეტყობა, ნამდვილი ჯარისკაცი ხარ. ყოჩაღ, მიყვარს როცა სიმართლეს პირში მეუბნებიან.
პირველი რომაელი. (აშკარად იბნევა) მე..
ნერონი. ძალიან კარგი. გიფიქრია, რომ ოდესმე იმპერატორი გახდებოდი?
პირველი რომაელი. არა... არასდროს... თუმცა...

პაუზა.

ნერონი. ტაძარში თუ დადიხარ?
პირველი რომაელი. იშვიათად. მოგეხსენებათ ჯარისკაცებს თავქვეშ მუზარადი გვიდევს და საბნად ცეცხლში ნაწრთობი ფარი გვახურავს.

პაუზა.

ნერონი. ღმერთებზე თუ ფიქრობ?
პირველი რომაელი. (ცდილობს დაძაბული სიტუაცია განმუხტოს) ღმერთი იმდენია, თავზე მერევა, იმპერატორო.

ნერონი. (თვალებში ჩააჰყურებს) კარგად მისმინე, ჯარისკაცო! (ტუჩები უთრთის, ცალი ხელით ჯარისკაცის მკლავს ებღაუჭება) ჩვენ უძლურნი ვართ, უძლურნი ვართ, რადგან სამყაროს იდუმალი ძალები განაგებენ. ისინი მოდიან ქვეყნიერების ოთხივე კუთხიდან და ხან ღმერთების მარადიულ სხეულში, ხან იმპერატორების ცოდვილ და ხრწნად სხეულებში იყრიან თავს. ჩვენ ერთმანეთის საწამებლად გაჩენილი იარაღები ვართ და არავინ იცის, ვინ როგორ მოიხმარს, სად მოიხმარს, რისათვის მოიხმარს. შენ გინდა მოკვდე თავისუფალი და გაქვს კიდევაც ამ არჩევანის უფლება.

(შემპარავი ხმით)

მართლა შეგიძლია სიკვდილი, ჯარისკაცო?
პირველი რომაელი. თუნდაც ახლავე.
ნერონი. (მცირე პაუზის შემდეგ მორიდებული ღიმილით) გამოდის, რომ შენ ყველაზე თავისუფალი ყოფილხარ ამქვეყნად.

ჯარისკაცი გაუგებრად გააქნევს თავს. ნერონი ამაზრზენად იცინის.

ვერ გაიგე?
ჯარისკაცი. ვერა.
ნერონი. თავი გაანძრიე...

ჯარისკაცი უფრო გაუგებრად აქნევს თავს.

ნერონი. (ზიზღით) ყოჩაღ.

(ჯარისკაცი წელში გაიმართება)

შენ კიდევ დამჭირდები.

6.

აგრიპინა, ცელერი, სუილი.

ცელერი. (განრისხებული ერთ ადგილზე ვერ ისვენებს) სიკვდილის ღირსია. რომის ისტორიაში კიდევ ერთი სისხლიანი ფურცელი ჩაიწერა.
სუილი. სანამ ჩვენი ჯერიც დადგება, რამე უნდა ვიღონოთ.
ცელერი. არამზადა.
აგრიპინა. ყველაფერი შემიძლია დავთმო, ვაპატიო, მაგრამ ჩემი ღირსების შეურაცხყოფას ვერ ავიტან.

სუილი. შვილი მოგიკლა.

აგრიპინა. ამით მაგრძნობინა, რომ დღეს თუ ხვალ მეც მსგავსი ბედი მომელის.

ცელერი. როგორ დასტიროდა... გახსენებაც კი მზარავს.

სუილი. ცოტა ხნის შემდეგ გვიან იქნება.

ცელერი. სუყველას ამოგვახრჩობს.

სუილი. ფეხებით ჩაგვკიდებს და ქვემოდან ცეცხლს შეგვიკეთებს, უყვარს ასეთი გართობები.

ცელერი. სასახლე გიჟებითა და მსახიობებით გაავსო, გარყვნა, საროსკიპოს დაამსგავსა.

აგრიპინა. ნერონი არც ისე გულუბრყვილოა, რომ ჩვენს განზრახვას ვერ მიუხვდეს. ჯერ უნდა მოვითმინოთ, თითქოს არაფერი მომხდარა, თითქოს ყველანი მეგობრები და კმაყოფილები ვართ. ახლა ათასი თვალი და ყური აქვს გამობმული, ათასი ჭუჭრუტანიდან იმზირება.

ცელერი. ნე აი შემიძლია, მშვიდად ვუყურო, თუ როგორ ინასკვება ყულფი.

სუილი. იმ ყულფში ჩვენი თავები იკონწიალებს.

აგრიპინა. დამშვიდდით. ამ წუთას ყველაზე უფრო მე მძულს იგი, მე, — დედას. ძალა რომ შემწევდეს, საკუთარი ფრჩხილებით გამოვღადრავდი ყელს, საკუთარი კბილებით ამოვგლეჯდი გულღვიძლს. თქვენ არ იცით რაა სიძულვილი, დედის სიძულვილი, რომელსაც პატარა, უმწეო ბიჭი მოუკლეს.

ცელერი. ნადირივით კუთხეში მოიმწყვდია და ისე ამოხადა სული.

მცირე პაუზა.

აგრიპინა. გვითვალთვალებენ. სამიშია ჩვენი ერთად ყოფნა.

ცელერი. ჰო. გუშინ მეთვალყურეც მომიჩინეს. მთელი დღე ლანდივით დამდევდა.

სუილი. მეც. სასახლემდე მომყვა, შავებში გადაცმული.

ცელერი. ხვალ ყველაფერი მზად უნდა იყოს.

სუილი. ჯარისკაცები გავაფრთხილოთ.

აგრიპინა. ჯერ კიდევ დამრჩა რამდენიმე ერთგული სარდალი. (თავისთვის) ჯერ კიდევ საჭირო ვარ...

7.

სუილი და ცელერი გადიან. აგრიპინა ტახტთან დგას ჩაფიქრებული. სახეზე ერთდროულად აღბეჭდილი შიში, რისხვა და გაურკვეველი ღიმილი. შემოდის ნერონი. მისი ყოველი გამოჩენა სცენაზე იწვევს მრისხანებისა და შიშის შე-

გრძნებას. გაქვავებულ აგრიპინას რომ დაინახავს, ნერონი ხელებს უცნაურად გაშლის, თავს მწუხარედ ჩაქინდრავს და ქვითინით მიეახლოვება.

ნერონი. ოო, ღმერთებო, რა ძმა დავკარგე, რა კეთილი, რა საყვარელი. ვინ მოგვიშუშებს პირამდე გახსნილ ჭრილობას... (აგრიპინას მხარზე ეამბორება) უნდა გავუძლოთ, სხვა გზა არ არის. ბედისწერის ულმობელი კანონის წინაშე ყველაფერი უძლურია.

მცირე პაუზა.

იქნებ დასვენება მოგიხდეთ, ძალიან მკრთალი ბრძანდებით, დედოფალო.

აგრიპინა ოდნავ შეკრთება.

მე თვითონ მოვაწესრიგე ყველაფერი, რომ ზედმეტი აყალ-მაყალისთვის თავი აგვერიდებინა.

პაუზა.

ჩუმად, უმტკივნეულოდ დავასაფლავეთ გამჭვირვალე მთვარის შუქზე, ჭასხასა, წითელ ყვავილებს შორის. როგორ უყვარდა შუაღამისას გასეირნება. გახსოვს, დედოფალო, პატარა რომ იყო, ხელს ჩამკიდებდა, რომის უკაცრიელ მოედნებზე გამიყვანდა, ვარსკვლავებს შევყურებდით. გაილურსებოდა, დიდ, სურნელოვან მაღალში ჩაწვებოდა და იყო ასე: თავქვეშ ხელამოდებული, ფართო, გაბრწყინებული თვალებით...

შეუმჩნევლად აკვირდება აგრიპინას.

რა ძმა დავკარგე... როგორ ვუყვარდი...

აგრიპინა ერთიანად იძაბება. ხანგრძლივი პაუზის შემდეგ ოდნავ დამშვიდდება.

აგრიპინა. როგორ ფიქრობ, ექიმები შეცდნენ, თუ უბრალოდ არ ისურვეს სიმართლის თქმა.

ნერონი. როგორ გეკადრებათ, დედოფალო. სასახლის ექიმები არასდროს შემცდარან.

დაჟინებით შეჰყურებს სახეში. აგრიპინა თვალს არიდებს.

აგრიპინა. შენ ისე მსჯელობ, თითქოს უკვე დამნაშავეებსაც მიაგენი.

ნერონი. რა თქმა უნდა...
აგრიპინა. როგორ...
ნერონი. დიახ, დედოფალო, ახლავე მოგახსენებთ, თუმცა... გამახსენდა, რომ დღეს სენატის სხდომაა, გადაუდებელი ეკონომიკური საკითხები უნდა განვიხილოთ. მაპატიეთ, სხვა გზა არა მაქვს. უკვე დამაგვიანდა კიდეც. ნუ აღელდებით, დედოფალო, მკვლელი საიმედო ხელშია... (ირონიული ღიმილით გადის)

აგრიპინა ბოლთას ცემს, მოუსვენრად წრიალებს. სვეტებს მიღმა შემფოთებული იმზირება. შემოდის ლეარქე

8.

აგრიპინა, ლეარქე.

აგრიპინა. რა მოგივიდა, ბიჭუნავ.

ლეარქე ჩალურჯებული თვალებით შემოჰყურებს.

ლეარქე. არაფერი, ისე... ცუდი სიზმარი ვნახე...
აგრიპინა. სახეზე ფერი არ გადევს.
ლეარქე. ჰო...
აგრიპინა. რა სიზმარი ნახე, ბიჭუნავ?
ლეარქე. თითქოს მღვრიე, ადიდებულ მდინარეში ვიხრჩობოდი.
აგრიპინა. მერე...
ლეარქე. ნაპირზე მოსაშველებლად შეკრებილი ხალხი ქვასა და ტალახს მესროდა. მე ვიხრჩობოდი, ვტიროდი, ხელებს უმწეოდ ვასავსავებდი, ისინი კი გულისამრევად ხარხარებდნენ, იცინოდნენ... ბოლოს ნერონი გამოჩნდა, ხელში გრძელი, მაგარი ჯოხი ეჭირა... მერე გამეღვიძა. (მცირე პაუზის შემდეგ) ნერონი მეცოდება.
აგრიპინა. ნერონი გეცოდება?
ლეარქე. ჰო, რახან იმპერატორია, სუყველას შეძულებული ჰგონია.
აგრიპინა. შენ რა, ასე ახლოს იცნობ ნერონს?
ლეარქე. ნერონი არავის უყვარს. მე კიდევ მეცოდება...
აგრიპინა. (ცივი სიცილით) იცი, რომ ნერონმა საკუთარი ძმა მოწამლა.
ლეარქე. ვიცი. ერთმანეთი სძულდათ.

პაუზა.

აგრიპინა. განა ჩვენ არ ვართ საცოდავი, ბიჭუნავ.

ლეარქე. ჩვენც, ჩვენც საცოდავები ვართ. მაგრამ ნერონი ყველაზე უფრო საცოდავია.
აგრიპინა. რატომ, ბიჭუნავ...

პაუზა.

ლეარქე. თქვენთან შეიძლება კაცი გაგიჟდეს.
აგრიპინა. სასახლე არ მოგწონს?
ლეარქე. პირიქით, მძულს... თქვენ ერთმანეთის გეშინიათ. ყველას საკუთარი ჩრდილის ეშინია... ძმას ღვიძლი ძმა უმზადებს საწამლავს.
აგრიპინა. (აჩერებს) ბიჭუნავ, ცოტა ნაადრევად ხომ არ დაბრძენებულხარ.
ლეარქე. შეიძლება.

პაუზა.

აგრიპინა. (უჩვეულო ლმობიერად, ერთგვარი ალერსით) იქ როგორ იყო... სოფელში... ხომ არ გენატრება...
ლეარქე. (წყვეტილად) ჰო. იქ ერთხელ კაცი მოკლეს. მთელი სოფელი დასტიროდა. მერე დათვრნენ და იჩხუბეს.
აგრიპინა. იჩხუბეს?
ლეარქე. ჰო. არ იციან რა გააკეთონ. არავინ არაფერს ეკითხებათ. ხმას თუ ამოიღებენ, სახრჩობელა მზადაა. არავის არ სჯერა იმპერატორის, ჩუმჩუმად ყველა აგინებს, მაგრამ ეშინიათ.
აგრიპინა. (შემპარავად) ისინი ხომ ბევრნი არიან?
ლეარქე. ბევრნი...
აგრიპინა. (ყოყმანობს, მცირე პაუზის შემდეგ) თვალებზე გეტყობა, კეთილი და პატიოსანი ბიჭი ხარ...
ლეარქე. მამაჩემი მეუბნებოდა, შენგან ნამდვილი რომაელი არისტოკრატი დადგებაო, ჩვენ თხებს უნდა მწყემსავდეო...
აგრიპინა. (ნაზი ხმით აწყვეტინებს, თან თმაზე ეფერება) რა ოქროსფერი თმები გქონია... ერთი პატარა თხოვნა უნდა შემისრულო, ბიჭუნავ. (ახლოს მიიწევს)
ლეარქე. მეე?
აგრიპინა. ჰო, შენ, კეთილო ბიჭო... ხომ იცი შუადღით, მარცხნივ, ბოლო ოთახში... ოქტავიასთან შეიპარე... აუცილებელი საქმე მაქვს... აქ დაგელოდები...

გაკვირვებული ლეარქე სწრაფი ნაბიჯებით გადის. აგრიპინას ნერვიულობა ეტყობა. ერთ ადგილზე ვერ ისვენებს, ხმაურს აყურადებს.

9.

აგრიპინა და ოქტავია — თეთრებში გამოწყობილი. წყნარი, უშფოთველი თვალებით, გაფითრებული სახით.

ოქტავია. საღამო მშვიდობისა, დედოფალო.
აგრიპინა. საღამო მშვიდობისა. უკვე მერამდენედ გეძებდი. პატარა პიჭუნა გამოგეგზავნე.
ოქტავია. ჰო.
აგრიპინა. დაღლილი ჩანხარ...
ოქტავია. მთელი ღამე არ მეძინა, ვფიქრობდი.
აგრიპინა. მეც, მეც ვფიქრობდი. (ჩუმად) სასახლეში საშინელება ტრიალებს, ჩვენ კი გულხელდაკრეფილნი ვსხედვართ და ვუცდით, როდის შემოგვიმტვრევენ კარებს.
ოქტავია. მე არაფერი შემიძლია...
აგრიპინა. შენზე ბევრი რამეა დამოკიდებული.
ოქტავია. (პაუზის შემდეგ) რამდენიმე დღეა, თვალითაც არ მინახავს, ამბობენ, რაღაც კარნავალი უნდა მოეწყოსო...
აგრიპინა. მოსმენია ეს კარნავალები... თავაწყვეტილი ღრეობები... ასე მგონია, ამით ვიღაცას აშინებენ, ვიღაცას მახეს უგებენ... ნერონს სხვანაირი ქალი სჭირდება. ცბიერი, უხეში...
ოქტავია. მე ის მიყვარს...
აგრიპინა. შენზე კი გული აიყარა...
ოქტავია. დიდი ხანია ვგრძნობ, რომ ასე უნდა მომხდარიყო... გუშინწინდელი ღამე ვიტირე.. ნერონის ნაცვლად ბალიშს გულში ვიხუტებდი, შერჩენილი მძაფრი, გამაღიზიანებელი სურნელისგან ვთრთოდი, თხუთმეტი წლის გოგოსავით, რომელმაც პირველად მოჰკრა თვალი მამაკაცის შიშველ სხეულს...

პაუზა.

აგრიპინა. ჯერ კიდევ შეიძლება გადარჩენა.
ოქტავია. უნდა ვილოცო...
აგრიპინა. რა დროს ლოცვაა. ჩვენი სიცოცხლე საფრთხეშია, ნერონი აპირებს ის ჭუჭყიანი ბოზი ქალი დაისვას დედოფლად. ხომ გესმის რას ვამბობ.
ოქტავია. მე შემიძლია დღესვე დავტოვო სასახლე, თუ ამას ნერონი მიბრძანებს.
აგრიპინა. (ნერვიულობს და შეანჯღრევს) ხომ არ გაგიჟდი.
ოქტავია. მე არ მაინტერესებს თქვენი ვნებები, თქვენი საშინელი სურ-

ვილები, რომელთა განხორციელებას აურაცხელი ტკივილი, ცრემლი და უბედურება მოსდევს.
აგრიპინა. მე შენზე ვზრუნავ.
ოქტავია. ვიცი, რასაც იტყვით: პატარა, უმწეო არსება, რომელსაც მფარველი ესაჭიროება, როგორც ნაკადულს უზარმაზარი გრილი ჩრდილი — ...ო, ვინ ვარ მე თქვენს თვალში და მინდა ასეთად დავრჩე. მინდა, მარტოდმარტო ვიყო ჩემს უსასრულო, გაუთენარ ღამეში, მარტოდმარტო ვიარო...
აგრიპინა. დამშვიდდი...

ოქტავია ხელს ძლივს იქნევს, ლაპარაკი უჭირს, ცახცახებს.

შენ არ გესმის, რომ მეც მღუპავ.
ოქტავია. თქვენ?
აგრიპინა. ჰო, მე.
ოქტავია. როგორ...
აგრიპინა. მე ვერ ავიტან, რომ ის ჩლუნგი და ველური დედოფალი გახდეს...

10.

ნერონი, აგრიპინა, ოქტავია.

ნერონი. სენატის სხდომა გადაიდო, შეგვიძლია მშვიდად ვისაუბროთ, დედოფალო. (ოქტავიას თვალს ჩაუკრავს) მოწმეც გვეყოლება...
აგრიპინა. უმჯობესია, ხვალისთვის გადავდოთ...
ნერონი. არა. გასარკვევი დროზე უნდა გაირკვეს. მე მიყვარს, როცა ყველაფერი ზუსტად და უშეცდომოდ კეთდება. მაშ ასე. საბოლოო დასკვნამდე თქვენ თვითონ მიხვალთ. მანამდე მინდა ცოტა უკან, წარსულში მოვიხედოთ...

სახეზე ბოროტი ღიმილი უკრთის.

გვიან გავიგე, რომ ამქვეყნად ყველაზე უფრო საშიში ის ადამიანია, რომელსაც რაღაც აპატიე, რაღაც მიუტევე. ცოდვილებს სამარადისოდ ახსოვთ, სამარადისოდ სტანჯავთ თავიანთი დანაშაულის შეგრძნება. რომი განცვიფრდა, როცა ერთ-ერთი სენატორი...
აგრიპინა. ნერონ...
ნერონი. (უხეშად აწყვეტინებს) დასკვნამდე თქვენ თვითონ უნდა მიხვიდეთ, დედოფალო... (მცირე პაუზა) როცა ერთ-ერთი სენატორი ჩემს საწინააღმდეგო შეთქმულებაში მონაწილეობის მიღებისათვის ფეხ-

მით კი არ დავკიდე, ღირსეულად მივუზღე დანაშაული, ძველი წოდება და ღირსებები უკლებლივ შევუნარჩუნე. ო, რა მწარედ ვცდებოდი მაშინ. მეგონა, რახან ერთხელ ვაპატიე, პასუხი არ მოვთხოვე, მთელი სიცოცხლე ჩემი მადლიერი და ერთგული იქნება მეთქი. რას იფიქრებდი, თუ ადამიანს მომაკვდინებლად ეშინია თავისი ცოდვის, რომელიც მძვინვარე აჩრდილივით დასდევს უკან, აწამებს, თრგუნავს... (მცირე პაუზის შემდეგ ოქტავიას დაბალი ხმით) წყალი... (დაბნეული ოქტავია გადის, მცირე ხნის შემდეგ დიდი ჭიქით შემოაქვს წყალი) გმადლობ... (ცბიერად) ახლა უკეთ ვარ...

აგრიპინა. (თავისთვის) დავიღალე...

ნერონი. (ტუჩებს სახელოთი მოიწმენდს) სენატორი ჩივოდა, რომ დღეს თუ ხვალ საპატიო ნერონს ვინმე აღშფოთებული ბოროტმოქმედი მოუღებდა ბოლოს. სენატორი ისისაც ჩინებულად ხვდებოდა, რომ ვინ ვინ და მისი ცოდვების ყველაზე მკაცრი განმკითხველი სწორედ ბრიტანიკა იქნებოდა. სენატორმა ისიც ჩინებულად იცოდა, თუ როგორ სძულდა ბრიტანიკას, როგორ ეზიზღებოდა. მან ორმაგად დაიზღვია თავი: მე ჩამომაშორა რეალური მტერი, ამით ჩემს თვალში ძველი ცოდვები მოინანია...

აგრიპინა. (ხმამაღლა) ეს სიცრუეა...

ნერონი. დედოფალო...

აგრიპინა. ტყუილია...

ნერონი. ნუ აღელდებით... მე, როგორც იმპერატორს, უფლება მაქვს ჩემი უმცროსი ძმის მკვლელი სიკვდილით დავსაჯო...

აგრიპინა. ცეზარი უდანაშაულოა.

ნერონი. (ცივი, შემზარავი ხმით) რატომ იცავთ ასე თავგამოდებით საკუთარი შვილის მკვლელს... მე რაღაცეებში ეჭვი მეპარება.

აგრიპინა. სიმართლე უნდა გაირკვეს...

ნერონი. ყველაფერი გარკვეულია. ჯალათმა უკვე მოიმარაგა ხელსაწყოები... გული მტკივა, რომ ჩემი საცოდავი ძმის მკვლელი ისევე შეუბრალებლად უნდა დავსაჯო, როგორც სხვა ათასი ბოროტმოქმედი. რატომ ხმას არ იღებთ, დედოფალო.

აგრიპინა. დავიღალე.

ნერონი. დაიღალეთ? შეგიძლიათ დაისვენოთ. განაჩენს სისრულეში უთქვენოდაც მოიყვანენ.

აგრიპინა უსიტყვოდ შეტრიალდება. ოქტავია შეშინებული მიჰყვება უკან.

11.

ნერონი გამოდის სცენის წინა ნაწილში, ერთი-ორჯერ სვეტს მიეყრდნობა და თე-

ნის, სიცილი თანდათან ისტერიულ ხარხარში გადადის. შემორბის აღელვებული ლეარქე.

ლეარქე. კიდევ ერთი მსხვერპლი.

ნერონი. ჯერ სადა ხარ. ეს მხოლოდ დასაწყისია.

ლეარქე. რომი ღელავს. ასაფეთქებლად გამზადებულ ოთახში გვძინავს, იმპერატორო.

ნერონი. რომი დამშვიდდება. რომს სისხლის ეშინია, დიქტატორების ეშინია. მათი უკვდავი ვნებების ეშინია.

ლეარქე. ტაძრებში ბრიტანიკას სახელზე სწირავენ მსხვერპლს. მსუქანი ხარების სისხლი ესხურება კერპებს. კერპები კი სდუმან. აუტანელია კერპების დუმილი.

ნერონი. ბრიტანიკამ დანაშაულის ჩადენა ვერ მოასწრო... მე ვიხსენი. ჩვენს მოდგმას ერთი უცოდველი სახელი ხომ მაინც უნდა შემორჩეს.

ლეარქე. ო, ღმერთებო...

ნერონი. დიახ, მე საკუთარი ძმა მოვწამლე, საკუთარი ძმა გამოვასალმე წუთისოფელს, მაგრამ ხომ გესმის, დამნაშავე არა ვარ, არა... ცოტა ხომ დამელოდა, თვითონ დამასწრებდა, თვითონ მომიღებდა ბოლოს. მე უბრალოდ თავი დავიცავი.

ლეარქე. რას ამბობთ...

ნერონი. მთავარია, ვინ ვის დაასწრებს. შენ ჯერ ბავშვი ხარ...

ლეარქე. მეშინია.

ნერონი. ყველაფერი უცებ გაქრება, აუხდენელი სიზმარივით, დავიწყებისა და არყოფნის ნისლი გადაფარავს და იგრძნობ, რომ შენც ჩვეულებრივი მოკვდავი ხარ, იგრძნობ მწვავედ, დაუნდობლად...

პაუზა.

ლეარქე. მე ბედნიერებას ველოდები.

ნერონი. ბედნიერება არ არსებობს. იგი უხილავი ტვირთივით აწვება ჩვენი ყოველდღიური არსებობის უსიცოცხლო წამებს, წელში გვღუნავს, გულუბრყვილოდ გვტანჯავს. ბედნიერება ცრუა და ამაზრზენი, როგორც მიცვალებულის გაფითრებულ ლოყაზე შეხება.

ლეარქე ქვითინებს. ნერონს მკერდზე მიეხუტება.

დამშვიდდი... ჩვენ ყველა მარტო ვართ...

12.

ნერონი, ლეარქე, ცელერი, ოთონი.

ოთონი. ლამაში დაიწყო...

ნერონი. მე მინდა კიდევ ერთხელ შევძრწუნდე, კიდევ ერთხელ დავინახო, რა უმწეო და უსუსური ადამიანი... შემოიყვანეთ.

ჟანდარმებს შემოჰყავთ ცელერი.

ცელერი. ეს უსამართლობაა, იმპერატორო.

ნერონი. (უახლოვდება, წყნარად უთათუნებს ხელს, გაიღიმებს და ღიღინს უსვამს თითებს ყელის გასწვრივ) შენთვის მხოლოდ სიკეთე მინდოდა, ცელერ. რა არ ვცადე, რა არ გავაკეთე.

ცელერი. მე უდანაშაულო ვარ.

ნერონი. გეშინია სიკვდილის, ცელერ?

ცელერი. არ ვიცი, მე უდანაშაულო ვარ.

ნერონი. ხედავ, ლეარქე, რა მარტივად გადაუწყვეტიათ ღმერთებს ადამიანის ბედი. თითქო ააამაში იყოს, ვისაც სურს თავის ჩემაზე აგორებს. ხომ შეგეძლია ახლა, ამ წუთში ცელერი გაათავისუფლო და იგი ერთ-ერთი უბედნიერესი კაცი იქნება ძველს იმპერიაში... მაგრამ ცელერის განთავისუფლება ნიშნავს, რომ მისი არსებობა არარაობა ყოფილა, სიცოცხლე და უაზრობა ყოფილა. რადგან ჩვენ, მბრძანებლებმა, რომელთაც არავითარი წვლილი არ მიგვიძღვის ცელერის ამქვეყნად მოღვაწეობაში, მისი სიკვდილით დასჯის უფლება გვაქვს. რატომ, გეკითხები, ლეარქე, რატომ.

ლეარქე. დავიბენი...

ოთონი. მოღალატე ხარ, ცელერ.

ნერონი. გაჩუმდი. ცელერმა გააკეთა ის, რაც სურდა.

ცელერი. ერთხელ შევცოდე... ხომ მაპატიეთ...

ნერონი. სიკვდილის წუთებში ყველა ერთნაირად საცოდავია. ჩვენ ვტკბებით, ლეარქ, ჩვენი ძალაუფლებით. შეგვიძლია ახლავე გავათავისუფლოთ ანდა მივიტანოთ: შენი თავი მარმარილოს პრიალა კიბეზე დავაგოროთ, როგორც ხიდან შემთხვევით მოწყვეტილი ნაყოფი. ჩვენ ვტკბებით, გესმის? გულისამრევად ვტკბებით.

ლეარქე. ეს საშინელებაა, იმპერატორო.

ნერონი. დამშვიდდი პატარა, გულუბრყვილო ბიჭუნავ. სიცოცხლე წმინდა ბუმბული კი არ არის, სიცოცხლე ტკბილი სანუკვარია... იმპერატორებს ღმერთები განუსაზღვრელ უფლებას აძლევენ, იმდენად განუსაზღვრელს, რომ ზოგჯერ მეშინია კიდეც.

სინათლე ჩაქრება. სცენის სიღრმეში მდგარი ორი ჟანდარმი წინ წამოიწევს. პირველი ჟანდარმი სცენის რაღაც წარმოიდგენს, მაგრამ ვერ ამჩნევს.

პირველი ჟანდარმი. უფროსო...

ნერონი. (ღრიალებს) გაიყვანეთ.

ცელერი ეხვეწება, მაგრამ ჟანდარმები ძალით გაიყვანენ. პირველი ჟანდარმი ნერონისკენ შემობრუნდება.

პირველი ჟანდარმი. უფროსო, გუშინ აალამის კიდეზე ერთი რომაელი მოქალაქე მოხვდა სატუსაღოში.

ნერონი. შეაბოჭა?

მეორე ჟანდარმი ცელერს თავს აწვდენს და პირველ ჟანდარმს ამოუდგება.

მეორე ჟანდარმი. შეაშინოხეა.

პირველი ჟანდარმი მეორეს იდაყვს წაჰკრავს.

პირველი ჟანდარმი. შეაშინოხეა, უფროსო.

ამასობაში ცელერი იწყებს წამოიწევს და ზიზღისგან გაოცებული სახით შეეყრება ნერონს. ნერონი თვალს არიდებს.

ნერონი. (გამწარებით, ხმაჩახლეჩილი) ჩამოახრჩვეთ...

ჟანდარმები გაეწევიან ცელერს, რომელიც სასოწარკვეთილი იყვირის. ლეარქე ყურებზე ხელებს იფარებს და იატაკზე ეცემა.

მეორე მოქმედება

1.

სცენაზე იგივე ბნელა. ნერონი ჩაფიქრებული დადის. სიღრმეში სვეტებს მიყრდნობილი ოთონი დაძაბული უთვალთვალებს ნერონის ყოველ მოძრაობას.

ნერონი. (ფიქრისგან გამოერკვევა) შენ... მერე? სად არის?

ოთონი. ღილებში ჩავაგდეთ, სანამ ჭკუას არ ისწავლის.

ნერონი. აწამეთ?

ოთონი. როგორც ეკადრებოდა.
ნერონი. ძალიან?
ოთონი. მთელი ღამე ტკივილისაგან კვნესოდა, ტიროდა, ყარაულები გააცოფა.
ნერონი. რაო, რა მინდაო...
ოთონი. (დაბალი ხმით) ბოლოს მაინც... (დამწუხრდა) სამართალი გაიმარჯვებსო, სამართალს ვერავინ გაექცევაო, სულ ძალზე ძლევამოსილიც რომ ღმერთების რისხვა დაატყდებაო თავს.
ნერონი. მერე?
ოთონი. მეტი არაფერი. მთელი ღამე ამას იმეორებდა. ბოლოს ყარაულები შეუვარდნენ დილეგში და იქამდე ურტყეს, სანამ ხმა არ ჩაიკმინდა.

(პაუზა. ნერონი უკვე აღარ უსმენს ოთონის ლაპარაკს. სადღაც შორიდან უცქერის)

ნერონი. როგორ გგონია, ჯარისკაცი მართალს ამბობდა? იქნებ ჩვენ გვტყუით.
ოთონი. არა, ჯარისკაცი ნდობის ღირსია.

ხანგრძლივი პაუზა.

ნერონი. რატომ?
ოთონი. რატომ? (ხელებს უმწეოდ ასავსავებს)
ნერონი. ჰო, რატომ.
ოთონი. ჯარისკაცი ტყუის.
ნერონი. ჯარისკაცი მართალია.
ოთონი. (პათეტიკურად) იმპერია არავის აპატიებს შეურაცხყოფას.
ნერონი. (სისინით) იმპერია დაღუპვის პირზეა მისული...
ოთონი. შენ შეგიძლია გადაარჩინო იგი.
ნერონი. მე მას მოვკლავ. პირისაგან მიწისა აღვგვი. (ნერვიული ცახცახით) მე დავიმორჩილებ სიკვდილს და ჩემს ნებასურვილზე ვატარებ. შეხედე, ამ აპოლონისფერად მოქარგულ თითებში უნდა ახარხარდეს იგი. რატომ გეშინია სიმართლის, ოთონ. თქვენ გაუსწორე სიმართლეს. მე უშიშარი ვარ, რადგან არავისი და არაფრის მეშინია.

პაუზა.

შემოიყვანე.

ოთონი ჩქარი ნაბიჯებით გადის. სიბნელიდან მოისმის ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ყვირილი, ზრიალი, ხმაური. რამდენიმე წამის შემდეგ შემოიჭრება დახლართული-

ლი. ტანსაცმელშემოხეულ ჯარისკაცს ჟანდარმები მხედრულად შემოიყვანენ, ბოლოს ქუსლებზე შემოტრიალდებიან და გასვლას აპირებენ.

2.

ნერონი, ოთონი, ჯარისკაცი, ჟანდარმები.

ნერონი. (გამყინავი ხმით) ადგილზე სდექით.

ჟანდარმები ადგილზე გაშეშდებიან.

ნერონი. რომელმა სცემა?
პირველი ჟანდარმი. (ხმა უკანკალებს) მთელი ღამე არ მოგვასვენა, უფროსო. ხმამაღლა ყვიროდა, იგინებოდა. ერთი სიტყვით...
ნერონი. ვინ მოგცათ უფლება!
პირველი ჟანდარმი. (შეცბუნებული) უფლება... უფლება რა საჭიროა. ჩვენ ხომ...
ნერონი. (ოთონს) ჩამოართვით ხარისხი, გაროზგეთ და დილეგში ჩაყარეთ.

ნერონი ხმამაღლა იცინის. ერთ-ერთ ჟანდარმს მაგრად ურტყამს. ჟანდარმები აჩქარებით გადიან. მათ მიჰყვება ოთონი. ნერონი იატაკზე გდებულ ჯარისკაცს მიუახლოვდება, მხარზე ხელს მოუთათუნებს.

ადექი, ჯარისკაცო.

ჯარისკაცი დგება. ვერ გაუგია, რა ხდება. შეშინებული, დიდრონი თვალებით იყურება, თითქოს სიზმარში იყოს.

ადექი, ადექი...

ჯარისკაცი ძლივძლივობით წამოიწევს. ნერონს სახე თავიდან ეწებება, ლამის დაეკოცნოს.

მაშ ასე, დავიწყოთ...

3.

ამ სცენიდან პირველი რომაელი უკვე ჯარისკაცის მეგობრად მოგვევლინება.

ჯარისკაცი. გისმენთ.
ნერონი. კარგია, ძალიან კარგია. ოღონდ წინასწარ ერთი რამე მაინტერე-

სებს. მე-ჯე-დუ-დე-ბა ხომ არ შეიცვალეთ, ჯარისკაცო, ამ სასიამოვნოდ გატარებული ღამეების შემდეგ.

ჯარისკაცი. (კბილების ღრჭიალით) მე ჯარისკაცი ვარ.

ნერონი. ეს იმას ნიშნავს, რომ შენ პასუხისმგებელი ხარ არა მარტო საკუთარი თავის წინაშე, როგორც ჩვეულებრივი მოკვდავი, არამედ ყველა ჩვენთაგანის წინაშეც...

ჯარისკაცი. მე თქვენ გემორჩილებით.

ნერონი. ჯარისკაცები რომის ძლიერებას ემორჩილებიან.

ჯარისკაცი. არა. ეს სიცრუეა. ჯარისკაცებს არავინ ეკითხება, ვის უნდა დაემორჩილონ, ვის უნდა მოუდრიკონ ქედი. უბრალოდ, მორჩილების იდეაა მათი სიცოცხლის აზრი.

ნერონი. გამოდის, რომ ჯარისკაცები მონები ყოფილხართ.

ჯარისკაცი. ჰო, მონები ვართ.

ნერონი. (შემაძრწუნებელი ღრიალით) რატომ ხარ მონა. თავს იმართლებ და გინდა შენი სილაჩრე დამალო...

ჯარისკაცი. სხვა გზა არ არის.

ნერონი. შეგიძლია სხვადვ შეუთანხმდე რამდენიმე შენისთანა ლაჩარსა და მშიშარას, მათთან ერთად გააპრიალო იარაღი, სასახლის სვეტებთან აიტუზო და როცა სალამის, რომელიმე ლამაზმანთან ჩახუტებული საკეისრო გამოვლიდეს, შიგ გულში მაძგერო ცივი და დაუნდობელი ფოლადი... ნაცვლად შენ ლაჩარი ხარ, გაჰყვირი, რომ რომში თავისუფლება მოისპო, გარყვნილება, სიცრუე და განუკითხაობა ბატონობს.

ჯარისკაცი. (წელ-წელა ფეხზე წამოდგება. სისხლიან ტუჩებს სახელოთი მოიწმენდს) მაშინვე მომსპობენ. ხელისუფლება ბრძანებს, რომ ყველაფერი რიგზეა, ბედნიერება და სიხარული ზეიმობს რომის თვალწარმტაც ქუჩებში. ყველაფერი ბრწყინავს, ყველაფერი ბზინავს, მთვარის შუქით გაჯადოებული თოვლივით და თქვენ გიხარიათ, რომ ეს ასეა. რომ შეგიძლიათ ასე ადვილად და ხაიმელოდ მოატყუოთ ხალხი.

ნერონი. მერე... მერე... რატომ ხმას არ იღებთ... (ხმა ჩაუწყდება. ჩაიჩოქებს, კედელს მიეკვრება, ცახცახით) ლაჩრები...

ჯარისკაცი. თქვენ ერთი ხართ და შეგიძლიათ ათასებზე იბატონოთ, ათასებს უბრძანოთ, მაგრამ ათასებს არ შეუძლიათ ერთის წინააღმდეგ ბრძოლა. (უფრო თამამად) ათასებს ურჩევნიათ ტკბილ, მოზომზომე მონობაში გაიხრწნან და აყროლდეს მათი სულები.

ნერონი. სისულელეა.

ჯარისკაცი. ხომ გეშინიათ, თქვენს წინ უზარმაზარ რიგებად ჩამწკრივებულ ლეგიონებს რომ უმზერთ, რომლებიც ხვალ სიკვდილსა და სამარცხვინო დავიწყებას უნდა შეეგებონ.., ხომ ხედავთ მათ თვალებში არეკლილ სიძულვილის მწვანე ნაპერწკლებს... თქვენ ამ დროს იცინით, ვითომ აგულიანებთ, ვითომ ამხნევებთ, სინამდვილეში კი გძულთ ისინი, რადგან ყოველი მათგანის გულში თქვენი მტერია ჩასაფრებული. და იცით, რომ ადრე თუ გვიან ეს მტერი მოგიღებთ ბოლოს...

ნერონი. მე სიკვდილს ველოდები... მთელი სიცოცხლე...

ჯარისკაცი. ყველანი სიკვდილს ველოდებით... ჩვენს სიკვდილ-სიცოცხლეს სახელმწიფო განაგებს და არა ღმერთები.

ნერონი. ჩემაე, ჯარისკაცო. სახელმწიფოს ბედი ადამიანებისაგან დამოუკიდებელი კანონებით წყდება. სახელმწიფო მხოლოდ იმპერატორებს სჭირდებათ თავიანთი მარადიული და ამაზრზენი ვნებების დასაკმაყოფილებლად. თქვენ კი, ჯარისკაცები, მათ დაუნდობელ თითებში მომწყვდეული სათამაშო ფიგურები ხართ... მეზიზღება თქვენი დანახვა, წკვდეულ კაპიტოლიუმის წინ რომ ჩაივლით ნაცვლით ბეღში, ყეყეჩი, აღფრთოვანებული სახეებით. მაშინ ვერც იფიქრებთ, რომ ეს ყველაფერი გამარჯვება კი არ არის, უბრალოდ, კიდევ ერთმა იმპერატორმა დროებით დაიკმაყოფილა თავისი გაუმაძღარი ვნება.

ჯარისკაცი. ჩვენ იმპერატორებს ვჭირდებით.

ნერონი. თქვენ მერე ხოტბას შეასხამთ მას, ღმერთების დასში დაამკვიდრებთ, საქორწილო სუფრაზე მის სადღეგრძელოს დალევთ, ოჯახში ყველაზე გამოსაჩენ ადგილას მის სურათს დაჰკიდებთ...

ჯარისკაცი. ჩვენ იმპერატორების გვეშინია... შიში კი ბადებს ბრმა, ცაზერო სიყვარულს...

ნერონი. მას თქვენ ფეხებზე ჰკიდევთ...

ჯარისკაცი. ჩვენ მისი გვჯეროდა...

ნერონი. მერე აღიდებდით, აქებდით — მხსნელი იყო, ერის მამა იყო, დიდი პიროვნება იყო — ამასაც დაამატებთ. ის კი არ იცით, საცოდავებო, რომ სწორედ მაგან გაგათახსირათ, მიწასთან გაგასწორათ, მონებად და ბრიყვებად გაქციათ...

ხანგრძლივი პაუზა. ჯარისკაცი თავისთვის ფიქრობს. ეტყობა ერთხელ და სამუდამოდ განმტკიცებული აზრის მსხვრევა მასში დიდ სულიერ ტკივილს იწვევს.

გული მერევა, როდესაც ვხედავ, თუ როგორ მარხავენ თავიანთ შვილებს, ძმებსა და მამებს რომაელები. ხოტბა-დიდებას მე მასხამენ, ჩემზე ლოცულობენ, იმიტომ რომ ჩემი ეშინიათ. მე რა გავაკეთე. უბრალოდ, ხალხში შიში დავთესე; ომი კი მათმა შვილებმა, ძმებმა და მამებმა მოიგეს. ბრბო საშინელია, ამაზრზენია, თუ მას წინამძღოლი გამოუჩნდა და არაფერი არ არის ისე ადვილი, როგორც ბრბოს წინამძღოლობა...

ჯარისკაცი. მესმის...

ნერონი. (ძალიან მშვიდად) შენ ვერასოდეს გაიგებ იმ ადამიანის ტანჯვას, რომელსაც გვერდით არავინ ჰყავს...

ჯარისკაცი. (მუხლზე დაეცემა) სამარადისოდ თქვენი ერთგული ვიქნები, ცეზარ.
ნერონი. (ღრიალებს) გაიყვანეთ.

უცებ ჩამობნელდება. ნერონი გიჟივით გაიქცევა სცენის სიღრმისკენ. გაუ-თავებელ წინადადებებს აყოლებს. ჯარისკაცი, კიდევ, ოთახებში, ბოლოს სახარული, ყრუ ხმით

ქრისტე დავამარცხე...

4.

სცენის წინა მხარე ოდნავ ამაღლებულია. მის ირგვლივ თუ რამდენიმე დი-დებული ჰალავებულ პოზაში. ისმის ტრიალი, მუსიკის და თავაწყვეტილი ყიჟინის ხმა. შემორბის ნერონი, აცვია ღაფლულთეთრი სამოსი, თავზე წოწოლა ქუდი ჩამოუფხატავს, ნახევრად შიშველია. უკან მისდევენ ისევე ნახევრად შიშველი, თმაგაშლილი ქალები, რომლებიც ცეკვავენ, წრიან, გამომწვევად იკ-ლაკნებიან.

ნერონი. დღეს ზეიმია და არავის არა აქვს უფლება, მოწყენილი იყოს. (ვან-ზე გახტება) თქვენც, დიდებულნო, (თავს მდაბლად დაუკრავს) გთხოვთ, ჩაებათ საერთო ფერხულში.

ცეკვავს. ერთ-ერთ ქალს თვალს ჩაუმაჭუნებს. ქალი გველურით მოცურავს დიდე-ბულს მოეხვევა და სიცილით იწევა

პირველი დიდებული. ცეზარ, დღეს ხომ სენატის სხდომაა.
ნერონი. სენატი მოიცდის... (თვალს თვალში გაუყრის)
პირველი დიდებული. კი, მაგრამ...
მეორე დიდებული. აუცილებელიეკონომიკური საკითხები უნდა განხილულიყო.
ნერონი. (მიუახლოვდება პირველ დიდებულს, დამცინავი სიფრთხილით ჩა-მოხსნის მანტიას, ასევე დამცინავი სიფრთხილით მოისვრის კუთხე-ში) გვეყოფა თამაში, მასხარაობა და რაღაც სახელმწიფო საკითხების განხილვა. (სხვა დიდებულნი უკან დაიხევენ) ხალხი შიმშილობს? არა უშავს. მთავარია, რომ ხალხი ჩუმადაა. სხვა რა გაწუხებთ?
მეორე დიდებული. დღეს თუ ხვალ უკმაყოფილება შეიძლება აჯანყებაში გა-დაიზარდოს.
მესამე დიდებული. ჩვენ კი ამდენი ხანია ვმერყეობთ და არავითარი გადა-წყვეტილება არ მიგვიღია.

ნერონი. ხომ გამოაცხადეთ, რომ პროვინციებში დაძაბულობაა და მეზობე-ლი სახელმწიფოები ომს გვიპირებენ. ხალხს ომი არ უნდა. ხალხი ყვე-ლაფერს მოითმენს, რომ ომი არ ატყდეს. (შემპარავად) ხოლო თქვენ, თუ კნებავთ, საკუთარი სალაროებიდან გაიღეთ სესტერციები. რო-გორც ცნობებიდან ირკვევა, არცთუ ურიგოდ მიდით საქმე. თქვენი ბეღლები პირთამდე სავსეა, რომის ღრმადპატივცემული თავები გან-ცხრომაში არიან. ხალხი კი შიმშილობს.

მცირე პაუზა.

რა საჭიროა ეს გაუთავებელი სენატის სხდომა...

დაძაბული დუმილი

მეორე დიდებული. ნერონ, გევედრებით, გადაარჩინე რომი. გადაარჩინე ჩვენი შვილები, ჩვენი ცოლები, ჩვენი დედები შეურაცხყოფისაგან, დამცირებისაგან. დაგვიბრუნე სიმშვიდე, დაგვიბრუნე ჩვენი წყნარი და აუმღვრეველი ღამე.
ნერონი. (თვალებს ხუჭავს) მე თქვენზე ვზრუნავ...

დიდებულები უკან იხევენ და სცენის სიღრმეში განლაგდებიან. ნერონი წინ გამოდის.

ნუთუ ვერ ხედავთ, რომ იხრჩობით... მღვრიე, შლამქ ჭაობში... (უფ-რო პათეტიკურად) ნუთუ ვერ ხედავთ, თუ რა წყნარად და უშფოთველად ცვივა თოვლი, ნუთუ არ გესმით ზამთრის უდაბურ ტრამალზე მოხე-ტიალე ქარის მოთქმა, ცარიელ სამყაროში გადაგდებული ადამიანის მოთქმა. (სულს ითქვამს) თქვენი სუფთა ყურები ჭუჭყითაა და ტალა-ხითაა ამოგლესილი, თქვენი მოციმციმე თვალები ბნელია და ცივი.

5.

შემორბის სიბრაზისაგან აღახცახებული აგრიპინა. შეხედავს როლში შესულ ნერონს, რომელსაც ხელები აღუპყრია და თვალები დაუხუჭავს.

აგრიპინა. სასახლე გიჟებით აივსო, ნერონ.

ნერონი გამოერკვევა, უკმაყოფილოდ გაიქნევს თავს.

ნერონი. სასახლეს გიჟები სჭირდება, დედოფალო.

სცენის სიღრმეში ჩამწკრივებული [illegible] ქალები მი-ესხმიან და რთავენ.

აგრიპინა. ოღონდაც ხომ ვჯდ [illegible] ჩემი...
ნერონი. (ჩურჩულით) მეშინოდა...
აგრიპინა. ღმერთის არ გეშინიათ...
ნერონი. გვშინიათ... უფრო ძმაფრად...
აგრიპინა. ყოველთვის გამირბოდი...
ნერონი. ახლაც, ახლაც გაგირბივარ.
აგრიპინა. რატომ, ნერონ. მე მინდა, ერთმანეთი გვიყვარდეს, ერთმანეთის გვჯეროდეს.
ნერონი. ჩუმად ..
აგრიპინა. მე არ მრცხვენია.
ნერონი. თამაში დასასრულს უახლოვდება.

ხმამაღალი სიცილით გარბიან სცენიდან. დანარჩენებიც მას მიჰყვებიან. აგრიპი-ნა ჩაფიქრდება, თავს დაბლა დახრის, მარჯვნიდან ფრთხილად შემოდის ოქტავია.

6.

აგრიპინა, ოქტავია.

ოქტავია. სამინელება ტრიალებს. ქუჩარსად გაჭირდი. ყველგან მთვრალი და შიშველი ხალხი ყრია. გაუთავებელი ხორხოცი, წივილი, ღრიალი...
აგრიპინა. ქილეპებით.
ოქტავია. ჰო.
აგრიპინა. ყველაფერს საზღვარი აქვს.
ოქტავია. ესეც მალე მობეზრდება.
აგრიპინა. არა მგონია. სასახლე უფსკრულისკენ დაექანა.
ოქტავია. ნერონის სიკვდილს უცდიან.
აგრიპინა. ნერონის სიკვდილს?
ოქტავია. ჰო. მერე რომ ერთმანეთი დაგლიჯონ.
აგრიპინა. რას ამბობ...
ოქტავია. დიახ, ნერონი რომ მოკვდება, ყველა ერთმანეთს დაერევა, სანამ რომელიმე თავზეხელაღებული არ იმარჯვებს და სახელმწიფოს ცოდვა-მრავალ თავისუფალმხამლებში გარდაცვლილი იმპერატორის შეცდომებს მიაწერს.

აგრიპინა. მესმის...
ოქტავია. მაგრამ ჯერ ყველა ჩუმადაა...

დუმილი.

აგრიპინა. მე ხომ მენდობი.
ოქტავია. ჰო.
აგრიპინა. (თვალებში ჩააჭყეტება) შენ გასწავლეს, რომ აგრიპინას სიყვარული არ შეუძლია, შენ გასწავლეს, რომ აგრიპინა ბოროტია, სამღვდელოა, შხამიანია, დაწყევლილია. ასეა, არა?
ოქტავია. (შეხედავს გადადრეთ(?)უმე აგრიპინას) ჰო...
აგრიპინა. არა, არა... შენც შეგიძლია სიყვარული, მეც შემიძლია ვიგრძნო სითბო, რომელსაც შენი უმწეო და სუსტი სხეული ამღვრებს. მაგრამ მე უძლური ვარ... გიკვირს, ჩემდაც რომ ვიღლის, მაგრამ მენ ყოველ-თვის დუმილს ვარჩევ, დუმილია ჩემი იარაღი. სწორი ხარ, ღვთაების-ბი. დუმილი იმიტომ, რომ ყველაფერი გესმის, ყველაფერს ხედავ.
ოქტავია. მე სიცოცხლის(?) არ შემიძლია...
აგრიპინა. (პაუზის შემდეგ, მშვიდად) წავიდეთ, სასახლეში ზეიმია.
ოქტავია. მე ნერონს ვუცდი.
აგრიპინა. ნერონს?
ოქტავია. ჰო.
აგრიპინა. (ჩაიცინებს) ნერონი, ალბათ, რომელიმე მოხუცის ძირას უწარ-მართ კასრებთან ზის და იმ აზიურ კახპას ღვინოს ასმევს.
ოქტავია. არა. ნერონი შემპირდა რომ არ დაიგვიანებს. ეს ჩვენი უკანას-კნელი შეხვედრაა.
აგრიპინა. უკანასკნელი?
ოქტავია. ალბათ უკანასკნელი.
აგრიპინა. (შეშფოთებით) რა მოხდა. მე არაფერი ვიცი.
ოქტავია. აღარ უყვარვარ.
აგრიპინა. მერე?
ოქტავია. არაფერი.

პაუზა.

აგრიპინა. რა სასაცილო ხარ.
ოქტავია. არ შემიძლია.
აგრიპინა. აქ ქვეყნად არავის არავინ არ უყვარს, ყველა ერთმანეთს ატყუ-ებს.
ოქტავია. არ ვიცი.
აგრიპინა. შენ თვითონ უნდა იბრძოლო, რომ ვიღაცას უყვარდე, ან თავი უნდა მოიტყუო, რომ ვიღაცას უყვარხარ.

ოქტავია. ეს საშინელებაა.
აგრიპინა. მაგრამ სიმართლეა. ისე ხშირად ვიტყუებთ თავს, რომ ძალაუნებურად შეეჩვევი.

მცირე პაუზა.

მეც არ ვუყვარდი ჩემ ქმარს, არავის ვუყვარდი, შვილებსაც კი. ყველას ვეზიზღებოდი, ვძულდი. მაგრამ თავს ძალას ვატანდი. ბედნიერი, მორჭმული დედოფლის როლს ვთამაშობდი. სხვასაც ვატყუებდი და ჩემს თავსაც. უნდა იბრძოლო, სიყვარულისთვის უნდა იბრძოლო, კბილებით უნდა მოიპოვო. უნდა აიძულო, რომ უყვარდეთ.

პაუზა. აგრიპინა თითქო ბურანიდან გამოერკვევა.

მერე.. მერე რას აპირებ...
ოქტავია. არ ვიცი. ალბათ თავისთავად მოხდება ყველაფერი.
აგრიპინა. იმპერატორებს არა აქვთ სიყვარულის უფლება.
ოქტავია. მე ნერონს ვუყვარდი.
აგრიპინა. თავს იტყუებ. ნერონი მაშინაც იგივე იყო. უბრალოდ, ვერ ამჩნევდი.
ოქტავია. ვიცი, რომ ვუყვარდი.
აგრიპინა. ახლა აგეხილა თვალები... ეს წუთები საშინელია, მაგრამ იგი არსებობს და უნდა გაუძლო, როგორც ცხოვრებას, როგორც სიცოცხლის უჩინარ კანონს.

პაუზა

ნერონი მოდის..., თავს ნუ შეაბრალებ. უთხარი რომ არ გიყვარს, უთხარი რომ გეზიზღება...
ოქტავია. არა, არა... არ შემიძლია.
აგრიპინა. დამიჯერე, გესმის, დამიჯერე... ნერონი შენი იქნება.

სვეტებს შორის უჩინარდება. შემოდის ნერონი: დაღლილი, მოშვებული.

7.

ოქტავია, ნერონი

ნერონი. მოვედი.
ოქტავია. ვიცოდი, რომ მოხვიდოდი.
ნერონი. ჰო.

ოქტავია. მე შენ სამუდამოდ გშორდები, ნერონ.

ნერონი მიუახლოვდება. თვალებში ჩაჰყურებს.

ნერონი. მარტო ვარ, ოქტავია.
ოქტავია. ვიცი, ნერონ. ისიც ვიცი, რომ შენი სიმარტოვე მიუწვდომელია ჩემთვის. მე ერთი სულელი, ბრიყვი ქალი ვარ, რომელსაც მარტო სითბო და ალერსი სჭირდება, სიჩუმე სჭირდება...

დუმილი.

ნერონი. იქნებ გამახსენო რამე.
ოქტავია. რაა?
ნერონი. ჩვენი... ერთად ყოფნის...
ოქტავია. ნერონ.
ნერონი. დამავიწყდა... თითქო ერთ უსასრულო ღამედ იქცა, თითქო სიზმარში ვიყავი... ჩამოვივლიდი სასახლის ხეივანს, ნასვამი, დაღლილი. ტკივილი ფოლადის მარწუხივით მიჭერდა გულთან, შორეული, ბუნდოვანი ტკივილი... როგორც ყოველთვის, საწოლზე ოდნავ წამომჯდარი ქარგავდი... მეტი არაფერი მახსოვს...
ოქტავია. მაშინ ხომ გიყვარდი, ნერონ. მითხარი, რომ გიყვარდი. ჩემთვის საკმარისი იქნება...

პაუზა. ნერონი შემოტრიალდება.

ნერონი. არა.
ოქტავია. ნერონ! (მუხლებით ეცემა იატაკზე)
ნერონი. (თავისთვის) იქნებ მართლა მიყვარდა... დავიქანცე, მეტი აღარ შემიძლია. თვითონაც არ ვიცი რა მინდა. გაოგნებული ვეკითხები საკუთარ თავს, ხმა გამეცი მეთქი. ის კი დუმს, დუმს, დუმს, გაუქმებული საათივით.
ოქტავია. (ცრემლმორეული, ხელაპყრობილი). მე ვერ შევძელი სიყვარული, სიყვარული, რომელიც ყველაფერს დაგავიწყებდა, დაგავიწყებდა ტკივილს, შიშს, უმწეობას.
ნერონი. სიყვარული არ არსებობს. სიყვარული ერთი პეშვი შაქარივითაა, სანამ გადნებოდეს, უნდა მოასწრო და გემო ჩაატანო. გახსოვს, ერთი კვირა რომ მარტო ვიწექი, ჩვენი ქორწინებიდან რამდენიმე დღის შემდეგ?
ოქტავია. მახსოვს.
ნერონი. ო, ის მტანჯველი ღამეები... მაშინ პირველად ვიგრძენი, რა იყო შიში. შიში საკუთარი თავის წინაშე, შიში სიკვდილის წინაშე... მარ-

ტოლოზა მისასის მეთქი, თავს ვინუგეშებდი... მერე მარტოობის შემეშინდა.

ოქტავია. პატარა, ობოლი ბავშვივით შემოიპარე ოთახში. საწოლთან აიტუზე. მესმოდა, როგორ ცახცახებდი... მესმოდა შენი რბილი, დაოკებული სუნთქვა.

ნერონი. ჰო, (აღორძინებულს) შენ მაშინ მომეფერე, პატარა, ობოლი ბავშვივით, მამშვიდებდი, თმაზე ხელს მისვამდი, შუბლზე მკოცნიდი. მე აცქვითინდი და შემეშინდა, შემეხვეწე მთელი არსებით. ვგრძნობ, რომ შემაძრწუნებლად მარტო ვიყავი, რომ ვერ დამამშვიდებდა შენი მოფერება, შენი სუსტი წელი, შენი გულისშემძვრელად რბილი ხელები.

ოქტავია. მიყვარდი...

ნერონი. ჩემთვის ეს ცოტას ნიშნავდა... გადარჩენის ცხოველურმა ჟინმა შემიპყრო. მაშინ დამთავრდა ყველაფერი. მერე მე შენთან მოვდიოდი მოვალეობის მოსახდელად, როგორც განაჩენმიღებული ცხედართან. ჩემს გვერდით იწექი და ვერ გრძნობდი, როგორ ვიტანჯებოდი.

პაუზა.

ოქტავია. ზოგჯერ უდიდეს მსხვერპლსაც უშლიდა ერთი ჟესტი... (ახლოს მიდის) რატომ გაგიკვირდა... მე ხომ ყველაფერს ვგრძნობდი, ყველაფერი ვიცოდი... მაგრამ ვმალავდი, ჩემთვის, ჩუმად... საკუთარმა უმწეობამ გამხადა ასე მგრძნობიარე, სიყვარულმა გამხადა...

პაუზა.

შენ არავის უყვარხარ, ნერონ, და ვერავინ გამჩნევს, რომ თამაშობ. (ჩურჩულით) მე შევამჩნიე, მხოლოდ მე... შენზე მეტად ვიტანჯებოდი, ამაზრზენი, მიწის ენებით გათელილი, როგორც უპატრონო გოგო. ჩემთან მოდიოდი, როგორც მეძავთან და შენთვის სულერთი იყო რას გავაკეთებდი, რას ვიტყოდი, რას ვიფიქრებდი... ხომ მეთანხმები.

ნერონი. ჰო.

ოქტავია. შენ აქ ვერ გაძლებ. დედამიწა შენთვის ძალიან პატარაა. ვერ დამშვიდდები, ვერ შეურიგდები ბედისწერას. საკუთარ სხეულში ჩაბრძობი.

ნერონი. ოდესმე თუ გძულდი?

ოქტავია. (ჩაეხუტება და ქვითინებს) რას ამბობ, ნერონ... მე არ შემიძლია გითხრა სიტყვები, რომლებიც ჩემს სულში ქვეწარმავლებივით იკლაკნებიან და განთავისუფლებას მთხოვენ. მე უმწეო ვარ, უმწეო და უბადრუკი. შენ სხვანაირი ქალი გჭირდება.

ნერონი. უკვე არავინ მჭირდება, ოქტავია.

ოქტავია. ჯერ არ დამთავრებულა ყველაფერი.

ნერონი. ყველაფერი დამთავრდა.

ოქტავია. მე დიდხანს ვებრძოდი საკუთარ თავს, სანამ გამოვფხიზლდებოდი, რომ შენთვის ზედმეტი ვარ. მე უკვე შემოგწირე ყველაფერი, რისი გაცემაც შემეძლო. შემოგწირე დაუნანებლად, დაუფიქრებლად, რადგან მე მიყვარდი, მიყვარხარ და მეყვარები... მე შენთვის ვილოცებ, ნერონ.

ნერონი. თვითონაც არ ვიცი რას ვაკეთებ.

ოქტავია. შენ ბედნიერი ვერ იქნები.

ნერონი. ბედნიერებას არ ვეძებ.

ოქტავია. უნდა იტანჯო.

ნერონი. ვიცი.

ოქტავია. შენი სული გაგანადგურებს, დაგანგრევს, რადგან ყველაზე უფრო ნათლად და დაუნდობლად დაინახე, რომ სიცოცხლეს არავითარი აზრი არა აქვს, ქარში აფართხალებული ფოთოლივით.

ნერონი. ჰო.

პაუზა.

ოქტავია. შენ უკვე თავისუფალი ხარ.

ნერონი. რაა? (სასოწარკვეთით)

ოქტავია. თავისუფალი ხარ.

ნერონი. (იცინის) რა სასაცილოა.

ოქტავია. შეგიძლია ყველა შენი სურვილი აღასრულო.

ნერონი. გულს მირევს...

ოქტავია. შეგიძლია სამყაროს ფორმა შეუცვალო, ადამიანების ტანჯვა და სიხარული შემაძრწუნებელი ხარხარით მოიგერიო, როგორც აბეზარი მწერები. შეგიძლია უბრალო დამქარს და ლაშქარიც თვალისდახამხამებაში გაანადგურო, მოწყალებას გასწორდება მეზობელი სახელმწიფოების, პროვინციებს, ცეცხლმოედოს უთვალავი სივრცეს.

ნერონი. გულს მირევს...

ოქტავია. უნდა გაუძლო.

პაუზა.

ნერონი. მეშინია, საკუთარის მეშინია. ჩემი შხამიანი თესლი ამოიზრდება ნაცეცხლივით მოგროვდება სხეულში, მიწიდან მამოწყვეტს, მახრჩობს...

პაუზა.

ოქტავია. მე ყველაფერი გაპატიე, ნერონ.

8.

ნერონი, ოთონი.

ნერონი. ერთადერთი მტერიღა დამრჩა, ერთადერთი საშიში მტერი.
ოთონი. ჰო.
ნერონი. (აღტაცებით) გესმის, ოთონ, რამდენად საინტერესოა ყოველივე ეს, რამდენად მიმზიდველი. კიდევ შეგვიძლია თამაში, კიდევ შეგვიძლია ჩვენს სისხლიან ფანტაზიას ფრთები შევასხათ.
ოთონი. ჰო. (გაკვირვებული)
ნერონი. მოსაბეზრებელია ცხოვრება მტრების გარეშე, ნამდვილი, დაუნდობელი მტრების გარეშე. ხორბლის მარცვალივით შემომეფანტა ყველა.

პაუზა.

ოთონი. სამივე გავაფრთხილე, რომ ოპერაცია უსასტიკესი საიდუმლოების პირობებში მიმდინარეობს.
ნერონი. ეს აუცილებელია.
ოთონი. შუაღამისას საიდუმლო კარით შეაღწევენ ოთახში.
ნერონი. მცველები?
ოთონი. მცველებიც მოსყიდულია.
ნერონი. ყოჩაღ.
ოთონი. დათქმულ ვადაზე იქ უნდა ვიყო. რამდენიმე წვრილმანი საკითხია მოსაგვარებელი.
ნერონი. ჰო, წადი.

ოთონი გადის.

ეს ბოლო როლი იქნება ჩემთვის. საზარელი და ბინძური როლი.

9.

ნერონი, აქტე.

აქტე. (სცენას ათვალიერებს) რა ლამაზია... ნუთუ აქ უნდა ვიცხოვრო...
ნერონი. აქ უნდა იცხოვრო, ჩემთან ერთად.
აქტე. (იცინის) შენთან ერთად? შენ ხომ იმპერატორი ხარ, მე კიდევ ტყვე. როგორ უნდა ვიცხოვროთ ერთად... რა ლამაზია...
ნერონი. ახლოს მოიწი, აქტე. (ანთებული თვალებით შეჰყურებს მის ყოველ მოძრაობას) მე შენ მიყვარხარ.

აქტე. გიყვარვარ?
ნერონი. ჰო.
აქტე. რატომ.
ნერონი. არ ვიცი...
აქტე. მე ხომ არ მიცნობ... მე ხომ სულ სხვა ვარ... მე ხომ ასეთ რბილ საწოლში არ გავზრდილვარ. ასეთ ფუმფულა საბნებში არ მიძინია.
ნერონი. ამიტომაც მიყვარხარ, აქტე.
აქტე. თქვენი ქალების სხეული სუფთაა და ფაფუკი, ნაკადულივით გრილი და მშვიდი.
ნერონი. მეზიზღება.
აქტე. რატომ?
ნერონი. არ ვიცი.

პაუზა.

შენს სხეულს აზიის მცხუნვარე ტრამალების სურნელი ასდის, აქტე. შენი ტუჩები ცხელია და მაგარი... ახლოს მოიწი, უფრო ახლოს...: მინდა ყველაფერი დავივიწყო...
აქტე. (კედელს აეკვრება) არა.
ნერონი. აქტე. (გაშმაგებული კოცნის. აქტე იცავს თავს, უხმოდ იბრძვიან. ისმის ნერვიული სუნთქვა და კვნესა. ბოლოს აქტე მიუშვებს).
აქტე. (ჩურჩულით) მოდი...

მეორე პაუზა.

ნერონი. (აკანკალებული, შეცვლილი ხმით) შენ უნდა გადამარჩინო...
აქტე. (კოცნის) რა ძლიერია შენი მკლავები, მარწუხივით მიჭერენ, სული მეხუთება. რა ძლიერია შენი მკერდი, შენი კისერი.
ნერონი. მთელი სიცოცხლე გელოდი, აქტე.
აქტე. (მოულოდნელად) შენზე ამბობენ, დაუნდობელიაო...
ნერონი. ჰო, ამბობენ.
აქტე. მერე.
ნერონი. მე მათი მეშინია, აქტე. ამიტომ ვებრძვი, ამიტომ ვსპობ... ისინი ჩემზე დაუნდობლები არიან.
აქტე. მე კი მგონია, რომ შენ არაფრის გეშინია. ყველაზე ძლიერი, ყველაზე მამაცი და შეუპოვარი ხარ.
ნერონი. ვიყავი, ოდესღაც...
აქტე. შენი სახელის ხსენებაზე სუყველა თრთის, სუყველა კანკალებს.

ხანგრძლივი პაუზა.

ნერონი. მე მარტოობამ განომხრა, აქტე. ქვად მაქცია, კირქვად მაქცია, საკუთარ თავს გავურბივარ.
აქტე. რა არის მარტოობა, ნერონ.

დუმილი.

ნერონი. (თავისთვის, ჩურჩულით) ოო, რა სასოწარკვეთილი სიმშვიდით ამოდიოდა ალისფერი, ალისფერი, რომელმაც ყველაფერი წყვდიადით უნდა გადაფაროს, ყველაფერი თავის მარადიულ და გაუგებარ წიაღში ჩამარხოს. შენ ბედნიერი ხარ, რომ ჯერ კიდევ არ მოგწყვლია ტანჯვისა და [illegible] ცივი, გამანადგურებელი საცეცები.
აქტე. არ მინდა, ნერონ. ნუ მაშინებ.
ნერონი. იცი, რა არის მარტოობა?
აქტე. არ მინდა...
ნერონი. (როლში შესული) თითქოს აბსოლუტური ქაოსის [illegible] გეძახის ვიღაც, საკუთარ სხეულში ველარ ეტევი, გინდა გაგლიჯო [illegible] და დიდი გარსი, მაგრამ უძლური ხარ, იმდენად უძლური, რომ უიმედოდ აცეცებ ხელებს, უიმედოდ იჭამ საკუთარ თითებს...

პაუზა.

აქტე. (ჩურჩულით) რა მშვენიერი ხარ, ნერონ. (ეხვევა, კოცნის, ნერონი თავს განთავისუფლებს) მოდი... ჩემთან...
ნერონი. პო...

[illegible] ნერონისა და აქტეს [illegible]. ნერონი [illegible]. [illegible]

10.

ნერონი, აქტე, ოთონი.

ნერონი. (ოთონის დანახვაზე უცნაურად ჩაიცინებს. მღელვარებისგან [illegible] ხარხარით, წელში მოხრილი) რა არის მარტოობა, ოთონ?
ოთონი. (დაბნეული შეჰყურებს) სასწრაფო საქმეა, იმპერატორო...
ნერონი. (შეშფოთებული) რა არის მარტოობა, ოთონ?!

ოთონი. [illegible] ცნობები მოდის, რომ თქვენს წინააღმდეგ შეთქმულება მზადდება.

[illegible]

[illegible]?
ოთონი. [illegible] (სუსხიანად) აგრიპინა და [illegible] ერთად [illegible] [illegible] ერთად [illegible] [illegible], რომ თუ ოქტავია [illegible] არ [illegible], [illegible], ან, [illegible] შემთხვევაში, [illegible] [illegible] ერთად [illegible].
ნერონი. [illegible].
ოთონი. (შეკრთება) ყველაფერი დღე-დღეზე უნდა გაიაწყვეს.

[illegible]

ნერონი. აქტე, დაგვტოვე...

[illegible] ნერონს.

დაგვტოვე მეთქი.

აქტე [illegible] გადის.

11.

ნერონი. ოთონი.

ნერონი. მერე?
ოთონი. აგრიპინა უნდა მოვაშოროთ სასახლეს. შეთქმულების ყველა ძაფი მასთან იკვრება.

ნერონი დუმს.

ნერონი. პო, მოვიფიქრებ.

[illegible] ოთონი [illegible]

მე ყველას მოვსპობ, ყველას გავანადგურებ... დიახ, [illegible] [illegible], რამდენადაც უმწეო და [illegible] მათი [illegible], და მენც,

ოთონ, შენც ჩამოგახრჩობ, მშვიდად, აუღელვებლად, შენც მათი სისხლითა და ხორცით ხარ ნაკვები, მათი ძარღვებითა და ძვლებით ხარ მოქსოვილი...

12.

სუილი, აგრიპინა, პალასი

სუილი. ძილით ყველაფერი მზად იქნება.
აგრიპინა. მეტი სიფრთხილეა საჭირო.
პალასი. მგონი შეგვამჩნიეს.
აგრიპინა. ბოლო ხანებში უფრო ლმობიერად მეპყრობა. ისიც კი აღმითქვა, სადმე, სანაპიროზე სასახლეს აგიშენებ, ზღვის ჰაერი ძალიან მოგიხდებაო.
სუილი. მზაკვარი...
პალასი. ალბათ რაღაცა ჩაიფიქრა.
სუილი. მე უფრო იმის გაფიქრება მაშინებს, თუ სანამდე მივა ყოველივე ეს. დაუსჯელი ტირანია ყველგან და ყველაფერში მღერის, გახრწნილი წყალივით ჟონავს. ნერონმა იცის, რომ ყველაფრის გაკეთების უფლება აქვს. მის თვალებში თავზარდამცემი ირონია ხარხარებს...
აგრიპინა. ის გოგოც მალე მობეზრდება.
სუილი. ხსნას ეძებს. აქეთ-იქით აწყდება.
აგრიპინა. ნერონი ყოველი ჩვენთაგანისთვის საშიშია. მან იცის, რომ გძულს.
სუილი. უნდა გამოვცადოთ. ჯერ კიდევ გვაკლის... შიშისაგან მუხლები მეკვეთება, როცა გავიფიქრებ, რომ სულ ბოლო წამს ნერონი რატომღაც ყველაფერს მიხვდება... ღამღამობით არ მძინავს...
აგრიპინა. გამხნევდი. საგანგაშო ზარი მალე ჩამოჰკრავს. ყოყმანის დრო არ დაგვრჩა.
პალასი. ნერონი უნდა მოკვდეს.
აგრიპინა. ნერონი ფაქტიურად უკვე მკვდარია... ჰაერს ეჭიდება... წელმოწყვეტილი ქვეწარმავალივით უმწეოდ ახლოჭმს მიწაზე თავს.
პალასი. ღმერთებმა მოგვისაჯეს, რომ სამართალი ჩვენ აღვასრულოთ.
აგრიპინა. ყველაფერი გადაწყვეტილია. მე ვიბრძვი, რათა გადავრჩე. ყველა საკუთარი თავის გადარჩენისათვის იბრძვის. მე ვერ დავემსგავსები მკვდარს, რომელიც ჯერ კიდევ ცოცხლობს, ისუნთქავს გრილ, კამკამა ჰაერს და გულისამრევი სიმშვიდით ელოდება აღსასრულს, რომელიც უკვე კარზეა მომდგარი.

აგრიპინა ჩქარი ნაბიჯებით გადის. მას მიჰყვებიან პალასი და სუილი. როცა

აგრიპინა თვალს მიეფარება, სუილი პალასს ხელებით რაღაცას ანიშნებს. ორივე შეჩერდება.

13.

სუილი, პალასი.

სუილი. პალას.
პალასი. რა მოხდა.
სუილი. ჩუმად.
პალასი. გისმენ.
სუილი. ჩვენი გადაწყვეტილება მაძრწუნებს.
პალასი. ჰო.
სუილი. ასე მგონია, ნერონი ღმერთების ნებით მოვლენილი რისხვაა, გაიდაუვალი რისხვა, რომელიც შემზარავი ძალით უნდა დაატყდეს თავს დაღლილ, გამოფიტულ რომს.
პალასი. ჰო.
სუილი. ჩვენ უძლურები ვართ.
პალასი. (პაუზის შემდეგ) ხომ არ შეშინდი?..
სუილი. არა, პალას. სამყაროში არაფერი ხდება უწესრიგოდ...

მცირე პაუზა.

ჩვენ, უბრალო მოკვდავებმა, არ ძალგვიძს ღმერთების ნებას წინააღმდეგობა გავუწიოთ...
პალასი. ესეც ღმერთების ნებაა, სუილ.
სუილი. (მცირეოდენი ყოყმანის შემდეგ) მძულს აგრიპინა. თავი სასიკვდილო ყულფში გავყავით.
პალასი. ფიქრის დრო არ არის. უკვე ყველაფერი გადაწყდა. ჯარისკაცები ჩვენ დაგვიჭერენ მხარს. ხალხიც უნდა გადმოვიბიროთ. ხალხსაც მოსწყინდა ეს უაზრო კარნავალები, ზეიმები, მკვდარი ლოზუნგები, ტაშისცემა. ხალხს სიმართლე უნდა.
სუილი. მიკვირს, აქამდე როგორ არსებობს ეს გახრწნილი იმპერია, როგორ უძლებს სული, როგორ არ დაინგრა და გაცამტვერდა.
პალასი. დახვეწილი ბოროტება უფრო საშიშია... იმპერიის ყველა რგოლი მოიშალა. არავის არ სწამს აღარც სახელმწიფო, აღარც სენატი, აღარც სამართალი... მაგრამ შიში, ყოვლისშემმუსვრელი შიში აიძულებს მათ, გაჩუმდნენ, ხმა არ ამოიღონ და ერთმანეთს უყურონ, თუ ვინ გაბედავს და შიშველი ხელებით შეებრძოლება ამ ჩახავალეზულ ვეშაპს.

პაუზა.

ძილით ჩვენი ერთგული ჯარისკაცები გადიან ყარაულში.

სუილი. მე მზად ვარ.

14.

ნერონი, ლეარქე.

ნერონი. (ეფერება, თმაზე ხელს უსვამს) თხები ხომ არ მოგენატრა, ჩემო ბიჭუნავ.

ლეარქე. მომენატრა... ძალიან...

ნერონი. (მშვიდად, ოდნავ სევდიანად) მოდი, ერთ საღამოს გავიპაროთ, წავიდეთ შენთან, სოფელში, ვუსმინოთ საღამოს გამჭვირვალე მინდში შემოსულ ბგერებს, სინანულისა და უტყვი ჭრიჭინების თრთოლვას.

ლეარქე. მინდა... ძალიან მინდა... ლექსიც დავწერე.

ნერონი. ლექსი?

ლეარქე. ჰო, ლექსი დავწერე... ლექსი საბრალო იმპერატორზე, რომლის გული სისხლისაგან იცლება, რომელიც ყველას ატყუებს და რომელსაც ყველა ატყუებს.

ნერონი. შენ უნდა გადარჩე, ბიჭუნავ.

ლეარქე. იმ ლექსში საბრალო იმპერატორი ოცნებობს პატარა ერთგულებებზე, პატარა სიყვარულზე, პატარა სიკეთეზე.

ნერონი. ჯერ შენთვის ადრეა ღალატის სიმწარეზე ფიქრი. შენი სხეული მაგნოლიის გაშლილი ფურცლებივით სუფთა და ლბილია, შენი ხელისგული წითელ, ჩალხალა სისხლში არ ამოლესილა...

ლეარქე. მეცოდება საბრალო იმპერატორი.

ნერონი. გაჩუმდი, ბიჭუნავ, სხვა რამეზე წერე ლექსები. წერე იმაზე: თუ როგორ ჩაიძინა დიდებულმა იმპერატორმა კანკამა ნაკადულის პირას, პირველად თავის სიცოცხლეში, მშვიდად, უშფოთველად და გაღვიძებულს როგორ წამოადგა თავზე მწყემსი ბიჭუნა, რომელსაც ცასავით წყნარი და ნათელი თვალები ჰქონდა.

ლეარქე. (სიხარულით) ვიცი... ვიცი...

ნერონი. ახლა კი წადი, ბიჭუნავ, დაიძინე... უკვე დაღამდა...

ლეარქე ხელებზე კოცნის ნერონს და უსიტყვოდ გადის.

15.

ნერონი.

ჩამოჯდება, სახეს ხელებში ჩარგავს...

ნერონი. უკვე დაღამდა... ფრთხილად და სამუდამოდ დაღამდა...

შემოდის შავებში გადაცმული ოთონი.

ოთონი. ასრულდა... იმპერატორის საშიშროება აღარ ემუქრება.

ნერონი. ([illegible], დუმილის შემდეგ) ჰო.

ოთონი. ყველაფერი ისე გაკეთდა, როგორც გათვალისწინებული იყო.

[illegible] ღელვას ვერ მალავს.
[illegible] მოიკუნტება.

რომის მორაცვებზე დავასაფლავეთ, ბრიტანიკას გვერდით...

ნერონი. ჰო.

დუმილი.

იამტოვე.

ოთონი შეუმჩნევლად გადის. ცოტა ხნის შემდეგ ნერონი ოდნავ წამოსწევს თავს. ყრუდ ამოიკვნესებს.

ასრულდა... სამარადისო ძილი დაეუფლა რომის მორაცვებს.

სიხარულით წამოიჭრება.

რა სასაცილოა...

მოულოდნელად გაჩუმდება. უბიდან საწამლავს ამოიღებს.

ყველაფერი დამთავრდა. გულისშემძვრელი არარაობა ეუფლება სხეულს, სულს... კიდევ სულ ცოტა ხანი, ასახლე მოწესრიგდება, სამყარო მოწესრიგდება. მე კი წავალ წყვდიადს და გაქრობის გზაზე. წავალ მარტო, დაუნდობელი, უტყვი, მაგრამ ტკივილამდე შიშველი და სუფთა, როგორც წყლის ღვთაება.

დუმილი.

წავალ, წავალ... ჩემს წასვლას მოუთმენლად ელოდება ყველა. ჰგონიათ, რომ ამით რაღაცა შეიცვლება, რაღაც ამოძრავდება, რაღაც მძვინვარე და მართალი იყვირებს მათ სულში...

დუმილი.

არა, საწყალო იგივე დარჩება, იგივე ტლანქი და სისხლიანი ფეხები ჩაივლიან საზეიმო მარშით, იგივე ვხება და ტკივილი შეაშარშაცებს მათ გულებს...

დუმილი.

წავალ... წავალ...

სასოწარკვეთით ეკრუნჩხება.

მე არ მოვკვდები... მე ყოველ თქვენგანში ვიცოცხლებ, თქვენ ჩემი მარადიული მონები ხართ., მარადიული მონები...

სიბნელეში ბუნდოვნად მოჩანს, თუ როგორ სვამს საწამლავს სცენის სამკლოფიარი მეტოდის ავსებს.

დ ა ს ა ს რ უ ლ ი